

Socialutskottets betänkande 2025/26:SoU38

För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag att den nuvarande lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga ersätts av en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga och en ny lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården.

Den nya reglering som utskottet tillstyrker syftar till att åstadkomma en modern, tydlig och överskådlig lagstiftning som utgår från barnet som egen rättighetsbärare och som svarar mot de behov av skydd och stöd som barn och unga har i dag.

I den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga införs även en ny grund om omhändertagande för vård på grund av anknytning till familjehemmet. Det blir också möjligt att i vissa fall avvisa en vårdnadshavares begäran om att ett omhändertagande ska upphöra. För att omhändertaganden bättre ska svara mot barns och ungas behov av skydd och vård justeras och kompletteras också förutsättningarna för vilka förhållanden i hemmet och vilka beteenden som kan utgöra grund för ett omhändertagande för vård.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns sex reservationer (S, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (C).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:294 För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga.

Elva yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet6

Utskottets överväganden7

 Inledning.....7

 Regeringens lagförslag7

 Utskottets ställningstagande.....9

 Lagstiftningens framtida utformning10

 Utskottets ställningstagande.....16

 Uppföljning och utvärdering18

 Utskottets ställningstagande.....19

Reservationer20

 1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (MP)20

 2. Krav på samtycke från barn som fyllt 15 år, punkt 2 (S, V, C, MP).....21

 3. Stöd till vårdnadshavare och föräldrar, punkt 3 (S, V, C, MP)22

 4. Bemötandefrågor, punkt 4 (V).....23

 5. Översyn av särskilda befogenheter, punkt 5 (V, MP).....23

 6. Uppföljning och utvärdering, punkt 6 (MP)24

Särskilt yttrande25

 Särskilt yttrande (C)25

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag26

 Propositionen26

 Följdmotionerna27

Bilaga 2

Regeringens lagförslag30

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen

a) antar regeringens förslag till

1. lag om omhändertagande för vård av barn och unga,
2. lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården,
3. lag om ändring i rättegångsbalken,
4. lag om ändring i föräldrabalken,
5. lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,
6. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
7. lag om ändring i passlagen (1978:302),
8. lag om ändring i polislagen (1984:387),
9. lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn,
10. lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481),
11. lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård,
12. lag om ändring i lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård,
13. lag om ändring i lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård,
14. lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten,
15. lag om ändring i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet,
16. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
17. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
18. lag om ändring i skollagen (2010:800),
19. lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932),
20. lag om ändring i brottsskadelagen (2014:322),
21. lag om ändring i lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter,
22. lag om ändring i lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service,
23. lag om ändring i lagen (2020:616) om verkställighet av ungdomsövervakning,
24. lag om ändring i lagen (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter,

25. lag om ändring i lagen (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post,

26. lag om ändring i socialtjänstlagen (2025:400),

27. lag om ändring i mottagandelagen (2026:999),

28. lag om ändring i lagen (2026:1358) om statlig e-legitimation och elektronisk identifiering,

29. lag om ändring i lagen (2026:1427) om ändring i utlänningslagen (2005:716),

b) godtar det som utskottet anför om regeringens förslag till

1. lag om ändring i brottsbalken i de delar det avser 32 kap. 1 och 1 a §§ och antar regeringens förslag i övrigt,

2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar det avser 7 kap. 2 § och antar regeringens förslag i övrigt.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:294 punkterna 1–4, 5.1, 6.1 och 7–31 samt avslår motionerna

2025/26:4221 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt 2025/26:4233 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (MP)

Lagstiftningens framtida utformning

2. Krav på samtycke från barn som fyllt 15 år

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:4218 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 2 och

2025/26:4231 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 2 (S, V, C, MP)

3. Stöd till vårdnadshavare och föräldrar

Riksdagen avslår motion

2025/26:4218 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 1 och 3.

Reservation 3 (S, V, C, MP)

4. Bemötandefrågor

Riksdagen avslår motion

2025/26:4231 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 4 (V)

5. Översyn av särskilda befogenheter

Riksdagen avslår motion

2025/26:4231 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 5 (V, MP)

Uppföljning och utvärdering

6. Uppföljning och utvärdering

Riksdagen avslår motion

2025/26:4221 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 6 (MP)

Stockholm den 7 augusti 2026

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Karin Sundin (S), Mikael Dahlqvist (S), Malin Höglund (M), Leonid Yurkovskiy (SD), Gustaf Lantz (S), Thomas Ragnarsson (M), Karin Rågsjö (V), Mona Olin (SD), Lina Nordquist (L), Christian Lindefjärd (SD), Agneta Nilsson (S), Cecilia Gustafsson (M), Dzenan Cisija (S), Ulrika Westerlund (MP), Erik Hellsborn (SD) och Martina Johansson (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:294 För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga och elva yrkanden i följdmotioner. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Socialutskottet har överlämnat den formella behandlingen av delar av två lagförslag till justitieutskottet, nämligen förslaget till lag om ändring i brottsbalken i de delar det avser 32 kap. 1 och 1 a §§ och förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar det avser 7 kap. 2 §. Dessa förslag är även föremål för ändringsförslag i proposition 2025/26:293 Skärpta regler för unga lagöverträdare, som bereds av justitieutskottet och som riksdagen avser att besluta om inom kort. Överlämnandet görs för att uppnå en lagteknisk samordning av förslagen. Socialutskottet svarar dock för den sakliga behandlingen av de delar av förslagen som berör socialutskottets beredningsområde.

Socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M) informerade utskottet dels den 21 april 2026 om den kommande reformen För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga, dels den 4 juni 2026 om de utredningar som för närvarande pågår eller vars betänkanden bereds när det gäller barn- och ungdomsfrågor.

I ärendet har utskottet tagit emot en skrivelse.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla regeringens lagförslag tillsammans med två motionsyrkanden om att riksdagen ska avslå regeringens proposition och två motionsyrkanden med förslag om tillkännagivanden till regeringen. Därefter behandlar utskottet övriga motionsyrkanden med förslag om tillkännagivanden till regeringen.

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga, en ny lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården och ändringar i bl.a. rättegångsbalken, föräldrabalken, brottsbalken och socialförsäkringsbalken. Riksdagen godtar det som utskottet anför om regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken i de delar det avser 32 kap. 1 och 1 a §§ och lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar det avser 7 kap. 2 §. Därmed avslår riksdagen två motionsyrkanden om avslag på propositionen och två motionsyrkanden om tillkännagivanden om regeringens lagförslag.

Jämför reservation 1 (MP).

Propositionen

Regeringens lagförslag

I propositionen föreslås att den nuvarande lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU, ersätts av en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga och en ny lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården.

Förslagen syftar till att åstadkomma en modern, tydlig och överskådlig lagstiftning som utgår från barnet som egen rättighetsbärare och som svarar mot de behov av skydd och stöd som barn och unga har i dag. Ett starkare barnrättsperspektiv föreslås bl.a. genom att barns och ungas rättigheter samlas i ett eget kapitel i lagarna. Dessutom föreslås att rätten till offentligt biträde förtydligas och utökas.

I den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga föreslås även en ny grund om omhändertagande för vård på grund av anknytning till familjehemmet. Detta föreslås för att åstadkomma ökad trygghet och stabilitet för barn som är placerade i familjehem. I detta syfte föreslås det också bli

möjligt att i vissa fall avvisa en vårdnadshavares begäran om att ett omhändertagande ska upphöra. För att omhändertaganden bättre ska svara mot barns och ungas behov av skydd och vård föreslås också att förutsättningarna för vilka förhållanden i hemmet och vilka beteenden som kan utgöra grund för ett omhändertagande för vård ska justeras och kompletteras i vissa avseenden.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Redovisning av tillkännagivanden

I propositionen redovisar regeringen fyra tillkännagivanden från riksdagen. Med hänvisning till förslagen i propositionen bedömer regeringen att två tillkännagivanden om en ny LVU är tillgodosedda och att två andra om en bred översyn av tvångsvården respektive barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU är delvis tillgodosedda. I det följande ges en närmare beskrivning av regeringens redovisning av de fyra tillkännagivandena.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en ny LVU (bet. 2020/21:SoU19 punkt 1, rskr. 2020/21:187). Av tillkännagivandet följer att det är angeläget att förslagen i utredningsbetänkandet Barns och ungas rätt vid tvångsvård (SOU 2015:71) bereds skyndsamt. Utredningens förslag skulle enligt utskottet innebära ett stärkt barnrättsperspektiv och en ökad rättssäkerhet för barn i samhällets vård och särskilt för dem som behöver tvångsvård. Riksdagen har därefter återigen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en ny LVU (bet. 2021/22:SoU33 punkt 4, rskr. 2021/22:322). Av tillkännagivandet följer att regeringen påminns om det tidigare tillkännagivandet. Genom förslagen i propositionen bedömer regeringen att dessa båda tillkännagivanden är tillgodosedda och därmed slutbehandlade.

Riksdagen har även tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en bred översyn av tvångsvården (bet. 2020/21:SoU38, rskr. 2020/21:378). Av tillkännagivandet följer bl.a. att det är viktigt när det gäller tvångsvård av barn och unga att de som omhändertas får vara mer delaktiga i besluten och i vården så att deras rättigheter tillgodoses. Regeringen bedömer att förslaget om en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga, som genomsyras av ett starkt barnrättsperspektiv och betonar barn och unga som egna rättighetsbärare, tillgodoser tillkännagivandet i den del det gäller barn och unga i samhällsvård. Regeringen avser att återkomma i fråga om övriga delar av tillkännagivandet. Regeringen anser att tillkännagivandet därmed inte är slutbehandlat.

Vidare har riksdagen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen med utgångspunkt i promemorian Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU, och med beaktande av remissvaren, ska återkomma till riksdagen med ett lagförslag som syftar till att stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga samt att regeringen årligen ska återkomma till riksdagen med information om hur arbetet med att stärka kvaliteten, barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga fortlöper (bet. 2022/23:SoU9, rskr. 2022/23:114). Av tillkännagivandet följer att samhället har ett stort ansvar för utsatta barn och unga. Detta ansvar är särskilt tydligt i

fråga om barn och unga som befinner sig i samhällets vård. I promemorian Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU lämnas förslag som syftar till att ytterligare stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga som vårdas enligt LVU. Regeringen bedömer att förslaget i propositionen om en ny grund för omhändertagande tillgodoser tillkännagivandet i den del som avser att återkomma till riksdagen med lagförslag utifrån promemorian Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU. Regeringen anser att tillkännagivandet därmed inte är slutbehandlat.

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:4221 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås att riksdagen avslår proposition 2025/26:294 För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga. Motionärerna välkomnar initiativet till en genomgripande översyn av LVU men anser att propositionen som helhet brister i såväl beredning som barnrättslig analys. Motionärerna lyfter bl.a. fram att utkastet till lagrådsremiss remitterades den 1 december 2025 med sista svarsdag den 19 januari 2026. Eftersom remisstiden sträckte sig över jul och nyår, då remissinstanserna kan antas ha haft begränsad bemanning, blev den sju veckor långa remisstiden i praktiken betydligt kortare. Ett likalydande yrkande finns i motion 2025/26:4233 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) yrkande 1.

I kommittémotion 2025/26:4221 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen snarast ska återkomma med ett förslag, motsvarande det i proposition 2025/26:294, om en ny grund för omhändertagande för vård på grund av barnets anknytning till familjehemmet inarbetat i nuvarande LVU. Motionärerna påpekar att familjehemmet kan vara den tryggaste och mest stabila omsorgsmiljön för ett barn som har varit placerat under lång tid. Ett abrupt uppbrott kan få allvarliga konsekvenser för barnets hälsa och utveckling. Enligt motionärerna måste barnets rätt till kontinuitet, stabilitet och nära relationer kunna väga tyngre än i dag.

I motion 2025/26:4233 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en samlad, barnrättsbaserad reform av den statliga barn- och ungdomsvården som bygger på kunskap, delaktighet och rättssäkerhet, inte ökade tvångsåtgärder och en formaliserad kontrollapparat. De positiva delarna bör enligt motionärerna i stället genomföras inom ramen för en samlad och rättssäker reform som fullt ut utgår från barnkonventionen, barnets bästa och barns och ungas egna erfarenheter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar propositionen. Förslagen syftar till att åstadkomma en modern, tydlig och överskådlig lagstiftning som utgår från barnet som egen

rättighetsbärare och som svarar mot de behov av skydd och stöd som barn och unga har i dag.

Regeringens beredning vid framtagandet av propositionen har ifrågasatts under beredningen i utskottet. Enligt utskottet finns det dock inte skäl att vidta ytterligare beredningsåtgärder. Utskottet anser alltså att underlaget är tillräckligt för att riksdagen ska kunna ta ställning till förslagen.

Regeringen föreslår bl.a. ändringar i 32 kap. 1 och 1 a §§ brottsbalken och 7 kap. 2 § socialförsäkringsbalken. Dessa förslag är även föremål för ändringsförslag i proposition 2025/26:293 Skärpta regler för unga lagöverträdare, som bereds av justitieutskottet och som riksdagen avser att besluta om inom kort. För att uppnå en lagteknisk samordning mellan lagförslagen har de överlämnats till justitieutskottet när det gäller beredningen av riksdagens beslut om att anta förslagen. Det bör dock understrykas att socialutskottet svarar för den sakliga behandlingen av de delar av förslagen som berör socialutskottets beredningsområde och tillstyrker dem i dessa delar. Detta innebär att socialutskottet förordar att riksdagen godtar det som utskottet anför om förslaget till lag om ändring i brottsbalken i de delar det avser 32 kap. 1 och 1 a §§ och förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar det avser 7 kap. 2 §.

Sammanfattningsvis anser utskottet, av de skäl som anføres i propositionen, att riksdagen bör anta och godta regeringens lagförslag. Riksdagen bör därför bifalla propositionen och avslå motionerna 2025/26:4221 (MP) yrkande 1 och 2025/26:4233 (-) yrkande 1.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att det inte finns skäl för någon åtgärd från riksdagen med anledning av motionerna 2025/26:4221 (MP) yrkande 2 och 2025/26:4233 (-) yrkande 2. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Utskottet har inget att invända mot regeringens redovisning av hanteringen av riksdagens tillkännagivanden.

Lagstiftningens framtida utformning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om krav på samtycke från barn som fyllt 15 år, stöd till vårdnadshavare och föräldrar, bemötandefrågor samt översyn av särskilda befogenheter.

Jämför reservation 2 (S, V, C, MP), 3 (S, V, C, MP), 4 (V) och 5 (V, MP).

Propositionen

Krav på samtycke från barn som fyllt 15 år

Regeringen föreslår i propositionen att ett barns anknytning till det familjehem som barnet varit placerad i ska införas som en ny grund för omhändertagande

för fortsatt vård. Den nya grunden ska omfatta barn som är omhändertagna för vård på grund av förhållanden i hemmet när dessa förhållanden har förändrats på ett så varaktigt och genomgripande sätt att omhändertagandet ska upphöra.

Det övergripande syftet med den nya omhändertagandegrunden är att kunna ta hänsyn till barnets behov av stabilitet och kontinuitet när ett omhändertagande upphör. Regeringen bedömer att barnet i sådana fall visserligen inte längre har något vårdbehov till följd av brister i hemförhållandena men att ett vårdbehov i stället kan ha uppkommit hos barnet till följd av omhändertagandet, vilket samhället därmed har ett ansvar för att tillgodose.

En av förutsättningarna för tillämpningen av den nya omhändertagandegrunden är att det kan antas att placeringen i familjehemmet inte kan fortsätta med samtycke av barnets vårdnadshavare och, om barnet har fyllt 15 år, av barnet själv. När socialnämnden prövar om förutsättningarna för ett omhändertagande för vård enligt den nya grunden är uppfyllda ska den särskilt beakta bl.a. barnets inställning. I propositionen framhålls att barnets inställning är en självklar omständighet att beakta vid frågan om ett omhändertagande ska fortsätta. Barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Det framhålls emellertid också att vad som bedöms vara bäst för barnet inte alltid är detsamma som att barnet får som han eller hon vill eller uttrycker. Att barnets inställning anges som en omständighet att särskilt beakta innebär således inte att barnets vilja ska vara avgörande för beslutet. Det kan därmed enligt regeringen bli aktuellt att besluta i strid med vad barnet själv har uttryckt. Det är socialnämnden som, utifrån en helhetsbedömning av samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet, bedömer om barnet har en sådan anknytning till familjehemmet att det är bäst för barnet att stanna där.

Detta innebär enligt propositionen att det även ska vara möjligt att besluta om ett omhändertagande i strid med vad ett barn över 15 år vill. Regeringen bedömer dock att ett omhändertagande för vård på grund av anknytning i de allra flesta fall inte blir aktuellt om ett barn över 15 år inte själv vill stanna i familjehemmet. Regeringen anser att om barnet har fyllt 15 år så bör dess vilja inte frångås utan vägande skäl, vilket motsvarar vad som gäller vid beslut om flyttningsförbud. Även om ett omhändertagande mot barnets vilja endast bör komma i fråga i undantagsfall anser regeringen att bestämmelsen bör utformas på så sätt att det är socialnämnden som ytterst svarar för bedömningen av vad som är bäst för barnet. Detta är också, framhåller regeringen, i linje med vad som gäller för övriga omhändertaganden.

Stöd till vårdnadshavare och föräldrar

I den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga föreslår regeringen bestämmelser om umgänge med närstående och stöd till vårdnadshavare och föräldrar.

När det gäller umgänge vid ett omhändertagande har socialnämnden enligt den gällande bestämmelsen i 14 § första stycket LVU ett uttryckligt ansvar för

att tillgodose den unges behov av umgänge med vårdnadshavare och föräldrar så långt det är möjligt. Denna bestämmelse ska enligt regeringens förslag föras över till den nya lagen, där den utvidgas till att även omfatta umgänge med syskon och andra närstående (7 kap. 1 §). I propositionen hänvisar regeringen till uttalanden som gjordes i samband med att den nuvarande bestämmelsen infördes. I dessa uttalanden framhålls att en nära och god kontakt mellan vårdnadshavare eller föräldrar och barnet under vårdtiden oftast är en viktig förutsättning för att barnet ska kunna utvecklas väl i familjehemmet och på sikt kunna återförenas med vårdnadshavarna eller föräldrarna. Vidare anges att bestämmelsen främst är tillämplig i de fall när barnets föräldrar inte gör tillräckligt stora ansträngningar för att träffa barnet under vårdtiden och att socialnämnden då har ett ansvar för att föräldrarna får stöd och hjälp att klara kontakten med barnet.

Regeringen framhåller att en förutsättning för umgänge är att det bedöms vara till barnets bästa och att hänsyn måste tas till barnets åsikter vid den bedömningen. Umgänget vid ett omhändertagande ska således i första hand vara till för barnet eller den unge, och det är hans eller hennes intressen som ska vara avgörande. För att barnets eller den unges önskemål ska få bättre genomslag vid frågor om umgänge föreslår regeringen att bestämmelsen om socialnämndens ansvar för barnets eller den unges umgänge ska ändras genom att uttrycket ”tillgodose den unges behov av umgänge” ersätts med att barnet eller den unge ska ”ges möjlighet till umgänge”.

När det gäller socialnämndens stöd till vårdnadshavare och föräldrar vid ett omhändertagande för vård anser regeringen att den befintliga bestämmelsen om detta i 22 kap. 10 § socialtjänstlagen bör tydliggöras och förstärkas. I den nya lagen ska därför en bestämmelse införas som anger att socialnämnden ska erbjuda vårdnadshavare och föräldrar stöd som kan bidra till att de blir delaktiga i vården av barnet eller utvecklas i sitt föräldraskap (7 kap. 4 §). Syftet med stödet är enligt propositionen att stärka vårdnadshavarna och föräldrarna i deras nya roll och ge dem förutsättningar att fortsätta vara delaktiga i barnets liv. Av kommentaren till den nya bestämmelsen framgår att det t.ex. kan handla om att man behöver krisstöd för att bearbeta att barnet har flyttat från hemmet eller stöd för att upprätthålla kontakten med barnet.

I motiveringen till den nya bestämmelsen redogör regeringen för ett uppdrag om att stärka föräldraskapsstödet i samband med att barn placeras utanför det egna hemmet. I uppdraget, som regeringen har gett till Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd och Socialstyrelsen, ingår att analysera och ta ställning till om det tillgängliga föräldraskapsstödet motsvarar föräldrarnas behov och om det är anpassat utifrån både föräldrarnas och barnets behov, däribland behovet av praktiskt stöd.

Omtanke om och aktning för barnets eller den unges person eller egenart

I propositionen redogör regeringen för att utredningen Barns och ungas rätt vid tvångsvård (SOU 2015:71) föreslår att den nya lagen ska kompletteras med att vården ska ges med omtanke och aktning för barnets eller den unges person och egenart. Detta för att betona vikten av ett respektfullt bemötande vid kontakten med socialtjänsten. Regeringen gör dock bedömningen att det inte bör införas en särskild bestämmelse om att vården ska ges med aktning för barnets eller den unges person eller egenart. Regeringen framför att respektfullt bemötande är en förutsättning för god kvalitet och påminner om att det av 5 kap. 1 § första stycket första meningen socialtjänstlagen följer att verksamhet inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Regeringen föreslår även att en motsvarande bestämmelse om att vården ska vara av god kvalitet ska införas i den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga. Det ska bl.a. bidra till att kravet på god kvalitet synliggörs även vid ett omhändertagande för vård och att socialnämnden och de som har det direkta ansvaret för denna vård uppmärksammas på sin skyldighet att se till att kravet tillgodoses. Regeringen framhåller att utan ett bra bemötande vill och vågar inte människor söka stöd och hjälp vid behov. Regeringen pekar vidare på att bemötandet också har stor betydelse för enskildas tillit till och förtroende för socialtjänsten och att socialtjänsten riskerar att inte få ta del av den enskildes erfarenheter och önskemål om inte han eller hon uppfattar att bemötandet är respektfullt. Ett respektfullt bemötande är således enligt regeringen en förutsättning för att vården ska vara av god kvalitet. I propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (prop. 2024/25:89) bedömer regeringen att det inte går att nå upp till lagens krav på god kvalitet om inte enskilda bemöts på ett respektfullt sätt utifrån sina förutsättningar och behov. Att den enskilde ska bemötas med respekt framgår således redan av att vården ska vara av god kvalitet. Regeringen anser därför att bestämmelsen om respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet inte bör kompletteras med uttrycken omsorg och aktning.

I propositionen redogör regeringen även för att det av 6 kap. 1 § föräldrabalken följer att vård ska ges med aktning för barnets och den unges person och egenart. Den meningen ska markera att barnets rättigheter enligt föräldrabalken även ska respekteras när barnet omhändertas enligt den nya lagen. Regeringen konstaterar därför att det redan i dag således framgår av bestämmelsens ordalydelse att barnets rättigheter ska respekteras vid vård utan samtycke. Regeringen påminner om att föräldrabalkens bestämmelser dessutom gäller för alla barn oavsett om de är omhändertagna eller inte.

Översyn av de särskilda befogenheterna

I propositionen föreslår regeringen bl.a. en ny lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården. Regeringen redogör för att ett antal remissinstanser påtalar att Statens institutionsstyrelses (Sis) tillämpning av de

särskilda befogenheterna återkommande har kritiserats av flera tillsynsmyndigheter och civilsamhällesorganisationer och att remissinstanserna därför anser att bestämmelserna inte bör föras över till en ny lag utan en översyn eller närmare analys. Regeringen framför att den kan ha förståelse för synpunkten men anser att den ordning som nu föreslås med en överföring av bestämmelserna om särskilda befogenheter till en särskild lag i princip är rent lagteknisk. I propositionen framhåller regeringen även att i den mån bestämmelserna har utvidgats har det endast skett i syfte att modernisera och förenkla språket eller att stärka barnets eller den unges rättigheter. Regeringen konstaterar vidare att det inte finns något beredningsunderlag när det gäller det som remissinstanserna efterfrågar i detta lagstiftningsärende. I sammanhanget påminner regeringen också om att det pågår en översyn av verksamheten vid Sis i syfte att stärka den statliga barn- och ungdomsvårdens vårdande uppdrag och del i vårdkedjan (dir. 2024:13 och dir. 2025:95). En rättssäker tillämpning av de särskilda befogenheterna är en viktig del i att uppnå det syftet. Målsättningen är också enligt regeringen att behovet av ingripande och skadliga tvångsåtgärder såsom avskiljningar ska minimeras genom en hög vårdkvalitet och en verksamhet som är anpassad för målgrupperna. Utredningen ska lämna sin redovisning den 11 augusti 2026. Regeringen pekar vidare på att Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) med anledning av ett regeringsuppdrag om alternativa metoder och arbetssätt till tvångsåtgärder har utvärderat interventioner för att förebygga och minska användningen av tvångsåtgärder inom både psykiatrisk vård och institutionsvård av barn och unga (S2022/04744 och S2023/02103). Rapporten slutredovisades den 11 december 2025 och kan användas som underlag i det fortsatta arbetet med att minska användandet av tvångsåtgärder inom den statliga barn- och ungdomsvården.

Motionerna

Krav på samtycke från barn som fyllt 15 år

I kommittémotion 2025/26:4218 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att barn över 15 år inte ska tvingas vara kvar i ett familjehem när de brister hos de biologiska föräldrarna som föranledde placeringen är undanröjda. Motionärerna anser att det inte kan vara till barnets bästa att ett barn som har fyllt 15 år och som själv inte vill stanna i ett familjehem efter att orsakerna till det ursprungliga omhändertagandet har upphört, ändå ska fortsätta att vara placerad i familjehemmet på grund av sin anknytning till det. Motionärerna motsätter sig därför regeringens lagförslag i den del det innebär att det blir möjligt att besluta om ett omhändertagande på grund av anknytning till familjehemmet i strid med vad ett barn som har fyllt 15 år vill.

Ett snarligt förslag framställs av Maj Karlsson m.fl. (V) i kommittémotion 2025/26:4231 yrkande 1. Motionärerna anser att ett barns anknytning till familjehemmet inte ska kunna användas för att hålla kvar barnet mot dess vilja

när de ursprungliga missförhållandena i hemmet har upphört. Det vore fel anser de att låta barnets anknytning till familjehemmet bli en självständig omhändertagandegrund som i praktiken stärker familjehemmets ställning på bekostnad av barnets rätt till familjeliv och barnets egen vilja. Motionärerna föreslår därför att regeringen ska återkomma med ett förslag som innebär att ett omhändertagande på grund av barnets anknytning till familjehemmet endast ska vara möjligt med barnets samtycke om barnet har fyllt 15 år.

Stöd till vårdnadshavare och föräldrar

I kommittémotion 2025/26:4218 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag för att stärka möjligheten till kontakt mellan barn och biologiska föräldrar när det är till barnets bästa. Motionärerna anser att sådana förslag behövs för att stödja kommunernas socialtjänst i arbetet med att, i enlighet med regeringens lagförslag, erbjuda vårdnadshavare och föräldrar stöd som kan bidra till att de blir delaktiga i vården av barnet eller utvecklas i sitt föräldraskap.

I motionens yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att den förstärkning av stödet till vårdnadshavare och föräldrar som regeringen föreslår behöver omfatta en ökad kunskap om våld och våldsutsatthet. Motionärerna anser att kompetensen inom socialtjänsten måste stärkas för att förebygga, upptäcka och förhindra våld och övergrepp. Det handlar om att öka kunskapen om olika typer av våld och övergrepp mot barn, om hur signaler om våldsutsatthet kan fångas upp och tolkas och om vilket stöd och vilka insatser som krävs i olika situationer. Ett stärkt stöd till vårdnadshavare och föräldrar ska enligt motionärerna helt utgå från barnets bästa och barnets rätt till en uppväxt fri från våld.

Bemötandefrågor

I kommittémotion 2025/26:4231 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på hur insatser enligt den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga ska kompletteras med att vården ska ges med omtanke om och aktning för barnets eller den unges person eller egenart. Motionärerna framhåller att vård utan samtycke är ett av de mest ingripande beslut som staten kan fatta mot ett barn. Motionärerna anser därför att lagen måste vara tydlig med att vården inte bara ska vara rättssäker och av god kvalitet, utan också präglas av omtanke i det konkreta mötet med barnet.

Översyn av de särskilda befogenheterna

I kommittémotion 2025/26:4231 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till en särskild översyn av de särskilda befogenheterna inom den statliga barn- och ungdomsvården. Motionärerna framför att det är otillräckligt att i huvudsak föra över de nuvarande bestämmelserna om särskilda befogenheter till en ny lag utan en bredare översyn. En sådan översyn bör enligt motionärerna särskilt analysera

hur tvångsåtgärder används i praktiken, hur barns rättigheter tillgodoses, hur funktionsrätts- och diskrimineringsperspektivet säkerställs, vilka förebyggande alternativ som finns och hur tvångsåtgärder kan minska.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i betänkandets föregående avsnitt tillstyrkt regeringens lagförslag, bl.a. förslaget att möjliggöra ett omhändertagande för vård på grund av anknytning till familjehemmet. När det gäller detta förslag vill utskottet understryka vad som framgår av propositionen om att även ett sådant omhändertagande ska tjäna till att tillgodose ett vårdbehov och att det är fråga om ett annat vårdbehov än det som låg till grund för det ursprungliga omhändertagandet och placeringen i familjehemmet. Det ska dessutom vara till barnets bästa att vården fortsätter.

I två motioner föreslås att barn som har fyllt 15 år måste ge sitt samtycke för att en fortsatt placering i familjehemmet på grund av anknytning ska kunna anses vara till barnets bästa och bli aktuell. Utskottet delar inte den uppfattningen. Enligt den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga ska barnets inställning särskilt beaktas vid prövningen av om förutsättningarna för ett omhändertagande på grund av anknytning är uppfyllda. Utskottet anser dock, i likhet med vad regeringen framför i propositionen, att detta inte ska innebära att barnets inställning ska vara avgörande för om man ska kunna fatta beslut om ett omhändertagande på grund av anknytning till familjehemmet. I linje med vad som gäller vid andra beslut om omhändertaganden är det socialnämnden som ska bedöma vad som är bäst för barnet med hänsyn till samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet.

Med det sagt uppmärksammar utskottet regeringens uttalanden om att barnets inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad, att det bör krävas vägande skäl för att besluta om en fortsatt placering i familjehemmet i motsats till vad ett barn som har fyllt 15 år uttrycker som sin vilja och att sådana beslut mot ett barns vilja endast bör komma i fråga i undantagsfall.

Med detta avstyrker utskottet motionerna 2025/26:4218 (S) yrkande 2 och 2025/26:4231 (V) yrkande 1.

Intentionen i den svenska lagstiftningen är sedan länge att barn som placeras utanför det egna hemmet ska återförenas med sina vårdnadshavare när syftet med vården har uppnåtts. Även om det successivt har införts regler som innebär avsteg från denna återföreningsprincip noterar utskottet att det framgår av propositionen att utgångspunkten även fortsättningsvis ska vara att barnets bästa är att få växa upp hos sina föräldrar om det är möjligt och att ett omhändertagande för vård inte ska pågå längre än nödvändigt. För att bidra till att skapa förutsättningar för en återförening på sikt föreslår regeringen bestämmelser om möjligheter till umgänge och om stärkt stöd till vårdnadshavare och föräldrar.

I en motion framförs att regeringen behöver tillgodose behov av att dels stärka möjligheten till kontakt mellan barnet och dess biologiska föräldrar när det är till barnets bästa, dels höja socialnämndens förmåga att i sitt stöd till vårdnadshavare och föräldrar upptäcka och förhindra våld. Med anledning av dessa förslag hänvisar utskottet till vad som framförs i propositionen om betydelsen av en nära och god kontakt mellan vårdnadshavare eller föräldrar och barnet under vårdtiden. Det framgår också av propositionen att det stöd som ska erbjudas vårdnadshavare och föräldrar omfattar stöd för att upprätthålla kontakten med barnet och att en förutsättning för umgänge är att det bedöms vara till barnets bästa.

Utskottet noterar vidare att regeringen genom ett myndighetsuppdrag har inlett ett arbete för att stärka föräldraskapsstödet före, under och efter en placering av barn utanför det egna hemmet. I begreppet föräldraskapsstöd ingår enligt uppdraget insatser, aktiviteter och verksamheter som riktas till föräldrar i syfte att stärka deras föräldraförmåga och relationen mellan förälder och barn. När uppdraget genomförs ska kunskap hämtas in från bl.a. Barnafrid vid Linköpings universitet, som är nationellt centrum för kunskap om våld mot barn.

Därutöver noterar utskottet att regeringen den 9 juli 2026 gav ett uppdrag till Socialstyrelsen (S2026/01484) att ta fram och sprida information, utarbeta vägledande material samt genomföra kunskapshöjande insatser för yrkesverksamma inom socialtjänsten för att förbereda införandet av de nya bestämmelser om stärkt skydd för barn och unga som föreslagits i den proposition som utskottet behandlar i detta betänkande och i proposition 2025/26:295 Förebyggande insatser inom socialtjänsten till skydd för barn och unga vid bristande medverkan, som utskottet behandlar i betänkande 2025/26:SoU39.

Utskottet uppmärksammar också att regeringen den 30 juli 2026 antog en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (S2026/01542). Samtidigt fattade regeringen beslut om ett antal myndighetsuppdrag, bl.a. ett uppdrag till flera myndigheter att etablera en nationell samordningsstruktur för arbetet med strategin (S2026/01538) och ett uppdrag till Socialstyrelsen att genomföra en informationssatsning till allmänheten om våld mot barn och om hur det kan förebyggas.

Med hänvisning till detta anser utskottet att det saknas anledning för riksdagen att ta initiativ enligt förslagen i motion 2025/26:4218 (S) yrkandena 1 och 3, vilka utskottet därmed avstyrker.

I ett motionsyrkande framförs ett önskemål om att komplettera den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga med särskilda bestämmelser om att vården ska ges med omtanke om och aktning för barnets eller den unges person eller egenart. I propositionen gör regeringen bedömningen att regelverket inte bör kompletteras med uttrycken omsorg och aktning för barnets eller den unges person eller egenart. Utskottet vill peka på det som regeringen framför om att den enskilde ska bemötas med respekt redan framgår av att vården ska vara av god kvalitet. Vidare anför regeringen att det redan i dag framgår av föräldrabalken att barnets rättigheter ska respekteras

vid vård utan samtycke och att en sådan justering därför inte skulle tillföra något nytt. Utskottet delar regeringens bedömning och finner därmed inte heller att det finns skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av förslaget. Utskottet vill dock i sammanhanget framhålla betydelsen av ett respektfullt bemötande utifrån den enskildes förutsättningar och behov. Detta är enligt utskottets uppfattning också en förutsättning för att vården ska vara av god kvalitet på så sätt som föreskrivs i socialtjänstlagen och som även föreslås införas i den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga. Utskottet avstyrker därmed förslaget i motion 2025/26:4231 (V) yrkande 2.

I ett motionsyrkande efterfrågas en översyn av de särskilda befogenheterna för den statliga barn- och ungdomsvården. I propositionen framhåller regeringen att den överföring som föreslås av bestämmelserna om särskilda befogenheter till en särskild lag i princip är rent lagteknisk. Regeringen konstaterar även att det inom ramen för det här lagstiftningsärendet inte heller finns något beredningsunderlag för en översyn av de särskilda befogenheterna. Utskottet finner inte anledning att göra en annan bedömning. Utskottet påminner dock i sammanhanget om att det pågår en översyn av verksamheten vid Sis, som ska redovisas i augusti 2026, i syfte att stärka den statliga barn- och ungdomsvårdens vårdande uppdrag och del i vårdkedjan och att SBU nyligen har genomfört en utvärdering av alternativa metoder och arbetssätt till tvångsåtgärder. Mot denna bakgrund anser utskottet att det saknas skäl för riksdagen att vidta någon åtgärd med anledning av förslaget i motion 2025/26:4231 (V) yrkande 3, vilket utskottet därmed avstyrker.

Uppföljning och utvärdering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om uppföljning och utvärdering.

Jämför reservation 6 (MP).

Propositionen

Regeringen bedömer att de föreslagna lagändringarna bör följas upp och utvärderas. Uppföljningen bör syfta till att analysera tillämpningen av de nya bestämmelserna och så långt det är möjligt analysera resultaten för enskilda och kommuner samt tillvarata andra erfarenheter. Reformen bör även följas upp för att utvärdera om den har fått en ändamålsenlig och proportionerlig utformning och lett till avsedd effekt. För att det ska vara möjligt att utvärdera förslagen behöver en viss tid ha förflutit efter det att de har trätt i kraft. Regeringen avser därför att följa utvecklingen och återkomma när det gäller uppföljningen och utvärderingen av reformen.

Motionen

I kommittémotion 2025/26:4221 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om utvärdering av den nya grunden för omhändertagande för vård på grund av barnets anknytning till familjehemmet. Motionärerna anser att den nya grunden för omhändertagande bör följas upp och utvärderas fem år efter ikraftträdandet. En sådan utvärdering bör exempelvis kunna analysera antalet beslut som fattats med stöd av den nya grunden, barns erfarenheter och regionala skillnader.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringen bedömer att de föreslagna lagändringarna bör följas upp och utvärderas. Enligt regeringen behöver en viss tid ha förflutit efter det att förslagen har trätt i kraft för att det ska vara möjligt att utvärdera dem. Regeringen avser därför att följa utvecklingen och återkomma när det gäller uppföljningen och utvärderingen av reformen. Utskottet delar regeringens bedömning.

Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör därmed avslås.

Reservationer

1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) avslår regeringens förslag,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:4221 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2025/26:4233 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) yrkande 1 och

avslår proposition 2025/26:294 punkterna 1–4, 5.1, 6.1 och 7–31 samt motion

2025/26:4233 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) yrkande 2.

Ställningstagande

Inledningsvis anser jag att riksdagen bör avslå proposition 2025/26:294 För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga. Jag välkomnar initiativet till en genomgripande översyn av LVU men anser att propositionen som helhet brister i såväl beredning som barnrättslig analys. Jag vill bl.a. lyfta fram att utkastet till lagrådsremiss remitterades den 1 december 2025 med sista svarsdag den 19 januari 2026. Eftersom remisstiden sträckte sig över jul och nyår, då remissinstanserna kan antas ha haft begränsad bemanning, blev den sju veckor långa remisstiden i praktiken betydligt kortare.

Vidare anser jag att regeringen snarast ska återkomma med förslag, motsvarande det i propositionen, om att en ny grund för omhändertagande för vård på grund av barnets anknytning till familjehemmet ska inarbetas i nuvarande LVU. För ett barn som har varit placerat under lång tid kan familjehemmet vara barnets tryggaste och mest stabila omsorgsmiljö. Ett abrupt uppbrott kan få allvarliga konsekvenser för barnets hälsa och utveckling. Enligt min mening måste barnets rätt till kontinuitet, stabilitet och nära relationer kunna väga tyngre än i dag.

2. Krav på samtycke från barn som fyllt 15 år, punkt 2 (S, V, C, MP)

av Karin Sundin (S), Mikael Dahlgvist (S), Gustaf Lantz (S), Karin Rågsjö (V), Agneta Nilsson (S), Dzenan Cisijsa (S), Ulrika Westerlund (MP) och Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:4218 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 2 och

2025/26:4231 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

En förutsättning för ett omhändertagande för vård på grund av anknytning till familjehemmet ska enligt regeringens förslag vara att det kan antas att placeringen i familjehemmet inte kan fortsätta med samtycke av barnets vårdnadshavare och, om barnet har fyllt 15 år, av barnet själv.

I remissförfarandet framförde ett antal remissinstanser kritik mot att det ska kunna fattas beslut om ett omhändertagande på grund av anknytning mot barnets vilja när barnet har fyllt 15 år. Socialstyrelsen och Rädda Barnen framförde t.ex. att det inte kan vara till barnets bästa att bo kvar om det inte längre finns något vårdbehov och barnet inte vill stanna kvar i familjehemmet.

Inte heller vi anser att det kan vara till barnets bästa att ett barn som har fyllt 15 år tvingas bo kvar i ett familjehem mot sin vilja om de brister i hemförhållandena som var anledningen till den ursprungliga placeringen i familjehemmet inte längre finns. Det vore fel att låta anknytningen till familjehemmet bli en självständig grund för tvångsomhändertagande som i praktiken stärker familjehemmets ställning på bekostnad av barnets rätt till familjeliv och barnets egen vilja.

Vi motsätter oss således regeringens förslag i denna del och anser att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med förslag som innebär att barnets samtycke ska vara en förutsättning för ett omhändertagande för vård på grund av anknytning till familjehemmet när omhändertagandet avser ett barn som har fyllt 15 år.

3. Stöd till vårdnadshavare och föräldrar, punkt 3 (S, V, C, MP)

av Karin Sundin (S), Mikael Dahlqvist (S), Gustaf Lantz (S), Karin Rågsjö (V), Agneta Nilsson (S), Dzenan Cisija (S), Ulrika Westerlund (MP) och Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:4218 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Vid omhändertaganden för vård av barn med placering i en annan familj finns som huvudregel en intention att barnet och vårdnadshavarna ska återförenas. Att vårdnadshavare och föräldrar får stöd kan ha stor betydelse för att de ska finnas kvar i det omhändertagna barnets liv, vilket bidrar till förutsättningarna för en återförening på sikt. Det är därför välkommet att regeringen har föreslagit att stödet till vårdnadshavare och föräldrar ska stärkas genom en ny bestämmelse om att socialnämnden ska erbjuda vårdnadshavare och föräldrar stöd som kan bidra till att de blir delaktiga i vården av barnet eller utvecklas i sitt föräldraskap. För att stödja kommunernas socialtjänst i arbetet med att stötta vårdnadshavare och föräldrar bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag som stärker möjligheten till kontakt mellan barnet och dess biologiska föräldrar när det är till barnets bästa.

En aspekt som saknas i regeringens förslag om stärkt stöd till vårdnadshavare och föräldrar är att stödet fullt ut måste utgå från barnets bästa och barnets rätt till en uppväxt fri från våld. För att säkerställa en sådan utgångspunkt måste socialnämnden ha en god förmåga att upptäcka och förhindra våld och övergrepp. Detta kräver insatser för att höja socialnämndens kunskap om olika typer av våld och övergrepp mot barn, hur signaler om våldsutsatthet kan fångas upp och tolkas samt vilket stöd och vilka insatser som krävs i olika situationer. Regeringen har, som framgår av propositionen, fattat beslut om ett myndighetsuppdrag om stärkt föräldraskapsstöd före, under och efter en placering av barn utanför det egna hemmet. Utöver detta bör regeringen vidta åtgärder för att öka socialnämndens kunskap om våld och våldsutsatthet som ett led i arbetet med att stärka stödet till vårdnadshavare och föräldrar.

4. Bemötandefrågor, punkt 4 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:4231 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att det är olyckligt att regeringen har valt att inte följa utredningen Barns och ungas rätt vid tvångsvård (SOU 2015:71) när det gäller förslaget om att komplettera den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga med att vården ska ges med omtanke om och aktning för barnets eller den unges person eller egenart. Jag vill också peka på att inom ramen för remissförfarandet framförde bl.a. Barnombudsmannen att barn som har vårdats enligt LVU återkommande har beskrivit brist på omtanke, omsorg och respekt samt att det finns en tydlig skillnad mellan god kvalitet i teorin och barns faktiska erfarenheter i praktiken. Jag anser därför att lagen måste vara tydlig med att vården inte bara ska vara rättssäker och av god kvalitet, utan att den också ska präglas av omtanke i det konkreta mötet med barnet. Enligt min uppfattning är generella formuleringar om god kvalitet inte tillräckliga. Jag anser därför att regeringen bör återkomma med ett förslag där insatser enligt den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga ska kompletteras med att vården ska ges med omtanke om och aktning för barnets eller den unges person eller egenart.

5. Översyn av särskilda befogenheter, punkt 5 (V, MP)

av Karin Rågsjö (V) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:4231 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att det är otillräckligt att göra som regeringen föreslår i propositionen och föra över de nuvarande bestämmelserna om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården till en ny lag utan att göra en bredare översyn av om dessa är nödvändiga, proportionerliga, rättssäkra och förenliga med barnets rättigheter. Vi vill peka på att inom ramen för remissförfarandet har flera remissinstanser också påtalat att både tillsynsmyndigheter och civilsamhällesorganisationer återkommande har kritiserat Sis tillämpning av de särskilda befogenheterna. I propositionen konstaterar regeringen att det inte finns något beredningsunderlag i detta lagstiftningsärende för en översyn av de särskilda befogenheterna. Vi menar att detta är ett problem. Vi anser därför att regeringen bör ta initiativ till en särskild översyn av de särskilda befogenheterna inom den statliga barn- och ungdomsvården. En sådan översyn bör bl.a. analysera hur tvångsåtgärder används i praktiken, hur barns rättigheter tillgodoses, hur funktionsrätts- och diskrimineringsperspektivet säkerställs, vilka förebyggande alternativ som finns och hur tvångsåtgärder kan minska.

6. Uppföljning och utvärdering, punkt 6 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:4221 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör se över frågan om utvärdering av den nya grunden för omhändertagande för vård på grund av barnets anknytning till familjehemmet. Jag anser att den nya grunden för omhändertagande bör följas upp och utvärderas fem år efter ikraftträdandet. En sådan utvärdering bör exempelvis kunna analysera antalet beslut som fattats med stöd av den nya grunden, barns erfarenheter och regionala skillnader.

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande (C)

Martina Johansson (C) anför:

Jag står bakom förslaget att bifalla propositionen, men vill påpeka att det är viktigt att följa upp den lagstiftning, de förordningsändringar och de regleringsbrev som det hittills har fattats beslut om inom barn- och ungdomsområdet samt inom socialtjänst- och justitieområdet.

Det är angeläget att kunna se att det som hittills har gjorts har lett till att färre barn får illa eller hamnar hos kriminella aktörer. Det behövs för att avgöra vad som behöver ändras, tas bort eller läggas till för att nå ett samhälle där barn och unga får det stöd de behöver och där inga barn ska fara illa framöver.

Jag kommer att fortsätta att noga följa arbetet med dessa frågor och återkomma med förslag om det finns skäl för det.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:294 För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om omhändertagande för vård av barn och unga.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i föräldrabalken.
- 5.1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.

Behandlingen avser godtagandet av 32 kap. 1 och 1 a §§ och antagandet av lagförslaget i övrigt. Behandlingen av det lagtekniska antagandet av 32 kap. 1 och 1 a §§ sker i annat sammanhang.

- 6.1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.

Behandlingen avser godtagandet av 7 kap. 2 § och antagandet av lagförslaget i övrigt. Behandlingen av det lagtekniska antagandet av 7 kap. 2 § sker i annat sammanhang.

7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i passlagen (1978:302).
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387).
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn.
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481).
13. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.
14. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård.

15. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård.
16. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.
17. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet.
18. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).
19. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
20. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
21. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932).
22. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsskadelagen (2014:322).
23. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter.
24. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.
25. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2020:616) om verkställighet av ungdomsövervakning.
26. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter.
27. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post.
28. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2025:400).
29. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i mottagandelagen (2026:999).
30. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2026:1358) om statlig e-legitimation och elektronisk identifiering.
31. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2026:1427) om ändring i utlänningslagen (2005:716).

Följdmotionerna

2025/26:4218 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag för att stärka möjligheten till kontakt mellan barn och biologiska föräldrar när det är till barnets bästa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn över 15 år inte ska tvingas vara kvar i ett familjehem när bristerna hos de biologiska föräldrarna som föranledde placeringen är undanröjda, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad kunskap kring våld i det stärkta stödet till föräldrar och vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4221 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

1. Riksdagen avslår proposition 2025/26:294 För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska återkomma med förslag, motsvarande det i proposition 2025/26:294, om en ny grund för omhändertagande för vård på grund av barnets anknytning till familjehemmet inarbetat i nuvarande LVU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvärdering av den nya grunden för omhändertagande för vård på grund av barnets anknytning till familjehemmet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4231 av Maj Karlsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag där fortsatt omhändertagande på grund av barnets anknytning till familjehemmet endast kan ske med barnets samtycke om barnet fyllt 15 år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag där insatser enligt den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga ska kompletteras med att vården ska ges med omtanke om och aktning för barnets eller den unges person och egenart och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en särskild översyn av de särskilda befogenheterna inom den statliga barn- och ungdomsvården och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4233 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-):

1. Riksdagen avslår proposition 2025/26:294 För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en samlad, barnrättsbaserad reform av den statliga barn- och ungdomsvården som bygger på kunskap, delaktighet och rättssäkerhet, inte ökade tvångsåtgärder och en

formaliserad kontrollapparat, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om omhändertagande för vård av barn och unga

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Lagens innehåll, tillämpningsområde och syfte

Lagens innehåll och tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om omhändertagande för vård av barn och unga när det inte finns samtycke. I lagen finns också bestämmelser om flyttningsförbud, utreseförbud och andra åtgärder som får beslutas utan samtycke.

Vård och andra insatser ska dock i första hand ges med samtycke från barnet eller den unge och barnets vårdnadshavare enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2025:400).

Insatserna och åtgärderna ska bygga på respekt för barns och ungas människovärde och integritet.

Lagens syfte

2 § Syftet med denna lag är att tillförsäkra barn och unga skydd och nödvändig vård.

Ord och uttryck i lagen

3 § Med ett omhändertagande avses att socialnämnden får bestämmanderätt över barnet eller den unge i den omfattning som följer av denna lag.

4 § Med vård avses sådana insatser som kan ges inom ramen för socialnämndens ansvar för barn och unga enligt socialtjänstlagen (2025:400).

5 § Med barn avses en person som är under 18 år.

Med ung person eller den unge avses en person som har fyllt 18 men inte 21 år.

Lagens disposition

6 § Lagen är indelad i följande kapitel:

- 1 kap. Lagens innehåll, tillämpningsområde och syfte
- 2 kap. Barns och ungas rättigheter
- 3 kap. Grunderna för omhändertagande för vård
- 4 kap. Ansökan och beslut om omhändertagande för vård
- 5 kap. Omedelbart omhändertagande

- 6 kap. Genomförande av vården
- 7 kap. Umgänge och stöd till vårdnadshavare
- 8 kap. Socialnämndens ansvar för vården
- 9 kap. Övervägande om vårdnadsöverflyttning
- 10 kap. Upphörande av omhändertagande för vård
- 11 kap. Drogtest och läkarundersökning
- 12 kap. Flyttningsförbud
- 13 kap. Utreseförbud
- 14 kap. Förhållande till vissa avlägsnandebeslut
- 15 kap. Särskilda ungdomshem
- 16 kap. Handläggning och allmän förvaltningsdomstols tidsfrister
- 17 kap. Offentligt biträde och ställföreträdare för barnet
- 18 kap. Beslut som gäller omedelbart
- 19 kap. Överklagande
- 20 kap. Handräckning av Polismyndigheten och Kriminalvården
- 21 kap. Straffbestämmelser

2 kap. Barns och ungas rättigheter

Barnets och den unges bästa

1 § Vid beslut och andra åtgärder enligt denna lag ska det som är bäst för barnet eller den unge vara avgörande.

Rätt att framföra sina åsikter

2 § Barnet eller den unge ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör honom eller henne. Barnets eller den unges åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.

Rätt till information

3 § Barnet eller den unge ska kontinuerligt få information om beslut som rör honom eller henne och hur sådana beslut överklagas samt annan relevant information.

4 § Information som lämnas till barnet eller den unge ska vara anpassad till hans eller hennes individuella behov och situation i fråga om ålder, mognad och individuella förutsättningar.

Den som lämnar informationen ska så långt det är möjligt försäkra sig om att barnet eller den unge har förstått informationen.

Rätt att föra sin egen talan

5 § Ett barn som har fyllt 15 år har rätt att föra sin egen talan i ärenden och mål enligt denna lag.

Ett barn som är under 15 år ska höras i domstol, om barnet vill det och det kan antas att barnet inte tar skada av att höras.

3 kap. Grunderna för omhändertagande för vård

Förutsättningar för omhändertagande för vård på grund av förhållanden i hemmet och egna beteenden

1 § Ett barn ska omhändertas för vård om

1. det finns en påtaglig risk för att barnets hälsa eller utveckling skadas på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 2 § eller eget beteende som anges i 3 §,

2. den planerade vården är nödvändig och till barnets bästa, och

3. det kan antas att den nödvändiga vården inte kan ges med samtycke av barnets vårdnadshavare och, om barnet har fyllt 15 år, av barnet själv.

En ung person som är under 20 år får omhändertas för vård om

1. det finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 §,

2. den planerade vården är nödvändig, lämpligare än någon annan vård och till den unges bästa, och

3. det kan antas att den nödvändiga vården inte kan ges med den unges samtycke.

Förhållanden i hemmet

2 § De förhållanden i hemmet som kan ligga till grund för omhändertagande för vård enligt 1 § första stycket är

1. fysisk eller psykisk misshandel,

2. sexuella kränkningar eller sexuell exploatering,

3. brister i omsorgen om barnets grundläggande behov,

4. negativ social kontroll, eller

5. något annat skadligt förhållande.

Vid ett beslut om omhändertagande för vård får en sammantagen bedömning göras av förhållandena i första stycket 1–5.

Egna beteenden

3 § De egna beteenden som kan ligga till grund för omhändertagande för vård enligt 1 § är

1. skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel eller dopningsmedel,

2. brottslig verksamhet, eller

3. något annat socialt nedbrytande eller destruktivt beteende.

Vid ett beslut om omhändertagande för vård får en sammantagen bedömning göras av beteendena i första stycket 1–3.

4 § Ett omhändertagande för vård på grund av eget beteende enligt 1 § ska också beslutas för ett barn som har dömts till fängelse och vid tidpunkten för villkorlig frigivning bedöms vara i uppenbart behov av ett omhändertagande för vård för att inte riskera att skada sin hälsa eller utveckling på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 §.

En ung person får omhändertas under samma förutsättningar.

Omhändertagande för vård på grund av anknytning till familjehemmet

5 § Ett barn som är placerat eller nyligen har varit placerat i ett familjehem ska omhändertas för vård på grund av anknytning till det familjehemmet om

1. placeringen beror på ett omhändertagande för vård på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 2 §,
2. förhållandet i hemmet har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt så att omhändertagandet ska upphöra enligt 10 kap. 1 §,
3. det finns en påtaglig risk för att barnets hälsa eller utveckling skadas om barnet skiljs från familjehemmet,
4. det är till barnets bästa att vården fortsätter, och
5. det kan antas att placeringen i familjehemmet inte kan fortsätta med samtycke av barnets vårdnadshavare och, om barnet har fyllt 15 år, av barnet själv.

6 § Vid en prövning av om förutsättningarna för omhändertagande för vård på grund av anknytning till familjehemmet enligt 5 § är uppfyllda ska särskilt beaktas

1. familjehemsföräldrarnas inställning till och förmåga att fortsatt vara familjehem,
2. barnets inställning,
3. barnets relation till familjehemmet, vårdnadshavare och syskon,
4. barnets förankring i sin sociala miljö,
5. barnets ålder och placeringstid, och
6. om barnet har särskilda behov.

4 kap. Ansökan och beslut om omhändertagande för vård

Beslut om omhändertagande för vård

1 § Beslut om omhändertagande för vård fattas av förvaltningsrätten efter ansökan av socialnämnden.

Förvaltningsrätten får även på begäran av ett barns ställföreträdare, eller av ett barn som har fyllt 15 år, besluta att barnet ska omhändertas för vård på grund av anknytning till familjehemmet enligt 3 kap. 5 §. Det får ske när ett beslut av socialnämnden i fråga om upphörande av ett omhändertagande för vård på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 §, överklagas.

Ansökans innehåll

2 § Socialnämndens ansökan om omhändertagande för vård enligt 1 § första stycket ska innehålla en redogörelse för

1. barnets eller den unges relationer till närstående personer och sociala nätverk,
2. barnets eller den unges hälsa, utveckling, sociala beteende och skolgång,
3. de konkreta omständigheter som utgör grund för att barnet eller den unge behöver omhändertas för vård,
4. tidigare vidtagna åtgärder,

5. den vård som socialnämnden anser är nödvändig, målet med vården och hur den ska genomföras,

6. hur relevant information har lämnats till barnet eller den unge,

7. vilket slags relevant information som har lämnats, och

8. barnets och vårdnadshavarens eller den unges inställning till behovet av vård och förhållandena i övrigt.

Ansökan ska även innehålla en vårdplan.

5 kap. Omedelbart omhändertagande

Beslut om omedelbart omhändertagande

Omedelbart omhändertagande för vård

1 § Socialnämnden får besluta att ett barn eller en ung person som är under 20 år omedelbart ska omhändertas för vård, om

1. det är sannolikt att barnet eller den unge behöver omhändertas för vård enligt 3 kap., och

2. rättens beslut om omhändertagande för vård inte kan avvaktas med hänsyn till

a) risken för barnets eller den unges hälsa eller utveckling, eller

b) att den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder hindras.

Omedelbart omhändertagande för tillfällig vård i vissa internationella situationer

2 § Socialnämnden får, om svensk domstol inte är behörig att besluta om omhändertagande för vård, besluta att ett barn omedelbart ska omhändertas för tillfällig vård, om

1. det är sannolikt att barnet tillfälligt behöver omhändertas för vård på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 § eller eget beteende som anges i 3 kap. 3 §, och

2. åtgärder av behörig utländsk myndighet inte kan avvaktas med hänsyn till

a) risken för barnets hälsa eller utveckling, eller

b) att den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder hindras.

Beslutsrätt i vissa fall

3 § Om socialnämndens beslut om omedelbart omhändertagande inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ledamot som nämnden har förordnat fatta ett sådant beslut. Beslutet ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Även den domstol som prövar en fråga om omhändertagande för vård får besluta om omedelbart omhändertagande.

Domstolsprövning av beslutet

4 § Socialnämnden ska, inom en vecka från den dag då nämnden beslutade om omedelbart omhändertagande, lämna över beslutet till förvaltningsrätten för prövning av om det ska fastställas.

Om beslutet om omedelbart omhändertagande har fattats efter det att nämnden har ansökt om omhändertagande för vård, ska beslutet inom samma tid lämnas över till den domstol som prövar ansökan om omhändertagande för vård, för prövning av om det ska fastställas.

Beslutet och handlingarna i ärendet ska lämnas in till domstolen.

Ansökan efter fastställt beslut

5 § Om förvaltningsrätten fastställer ett beslut om omedelbart omhändertagande, ska socialnämnden inom fyra veckor från den dag då vården påbörjades enligt 6 kap. 4 § ansöka hos förvaltningsrätten om att barnet eller den unge ska

1. omhändertas för vård enligt 3 kap., eller
2. vara fortsatt omhändertagen för tillfällig vård enligt 9 §.

Förvaltningsrätten får besluta om förlängning av denna tid, om ytterligare utredning eller någon annan särskild omständighet gör det nödvändigt.

Upphörande av ett omedelbart omhändertagande

6 § Ett omedelbart omhändertagande upphör

1. om socialnämnden inte inom en vecka från den dag då beslutet om omedelbart omhändertagande fattades har lämnat över beslutet till domstolen för prövning av om det ska fastställas,
2. om socialnämnden inte inom fyra veckor från den dag då vården påbörjades enligt 6 kap. 4 § har ansökt om omhändertagande för vård enligt 3 kap. eller fortsatt omhändertagande för tillfällig vård enligt 9 §, och inte heller begärt förlängning av ansökningstiden, eller
3. när rätten avgör frågan om omhändertagande för vård eller frågan om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård.

7 § Socialnämnden ska besluta att ett omedelbart omhändertagande genast ska upphöra när det inte längre behövs. Ett sådant beslut får fattas också av den domstol som prövar en fråga om omhändertagande för vård eller fortsatt omhändertagande för tillfällig vård.

Fortsatt omhändertagande för tillfällig vård i vissa internationella situationer

Beslut om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård

8 § Förvaltningsrätten får besluta om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård om ett barn som är omedelbart omhändertaget för tillfällig vård enligt 2 § fortsatt behöver tillfällig vård.

Ett sådant beslut får endast fattas om socialnämnden har ansökt om ett sådant omhändertagande

1. inom fyra veckor från den dag då vården påbörjades enligt 6 kap. 4 §, eller
2. innan tiden för ett beslut om förlängd tidsfrist enligt 5 § andra stycket har löpt ut.

Förvaltningsrätten får även besluta om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård om barnet fortsatt behöver tillfällig vård och socialnämnden

har ansökt om ett sådant omhändertagande innan tiden för ett gällande beslut om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård har löpt ut.

Ansökan om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård

9 § I ansökan om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård enligt 8 § ska socialnämnden ange hur lång tid barnet behöver vara omhändertaget och vilka omständigheter som utgör grund för ett fortsatt omhändertagande. Ansökan och handlingarna i ärendet ska lämnas in till förvaltningsrätten.

Om ansökan har kommit in till förvaltningsrätten inom den tid som anges i 8 §, får omhändertagandet fortsätta i avvaktan på rättsens beslut.

Tidsbegränsning för fortsatt omhändertagande för tillfällig vård

10 § Ett beslut om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård enligt 8 § får avse högst två månader åt gången, räknat från den dag då beslutet fattades. Ett fortsatt omhändertagande för tillfällig vård får pågå under högst en sammanhängande period av ett år, om inte fortsatt tillfällig vård är nödvändig.

Upphörande av fortsatt omhändertagande för tillfällig vård

11 § Ett fortsatt omhändertagande för tillfällig vård enligt 8 § upphör om socialnämnden inte har ansökt om att barnet ska vara fortsatt omhändertaget innan tiden för gällande beslut har löpt ut.

Om det inte längre finns skäl för att barnet ska vara fortsatt omhändertaget för tillfällig vård, ska socialnämnden eller, i förekommande fall, rätten besluta att omhändertagandet genast ska upphöra.

Upplysning om internationella bestämmelser

12 § Bestämmelserna i 2–11 §§ kompletterar rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldrans ansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) och lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

6 kap. Genomförande av vården

Beslut om vårdens genomförande

1 § Socialnämnden beslutar hur vården av barnet eller den unge ska genomföras. I detta ingår att besluta om var barnet eller den unge ska vara placerad.

Ett beslut om att barnet eller den unge ska vara placerad i sitt eget hem, får endast fattas om det kan antas vara bäst ägnat att främja vården av honom eller henne.

Beslutsrätt vid brådskande fall

2 § Om socialnämndens beslut om hur vården ska genomföras inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ledamot som

nämnden har förordnat besluta i frågan. Beslutet ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Var vården ska inledas

3 § Vården ska inledas utanför barnets eller den unges eget hem.

När vårdnadshavarna eller föräldrarna lever åtskilda och förhållandet i hemmet som anges i 3 kap. 2 § och som omhändertagandet grundas på endast finns i den ena vårdnadshavarens eller förälderns hem får vården dock inledas i den andra vårdnadshavarens eller förälderns hem.

När vården ska anses påbörjad

4 § Vården ska anses påbörjad när barnet eller den unge på grund av ett beslut om omhändertagande för vård enligt 3 kap. eller ett beslut om omedelbart omhändertagande enligt 5 kap. 1 eller 2 § har kommit till den placering där vården ska inledas eller när socialnämnden på annat sätt kan utöva det faktiska vårdansvaret över barnet eller den unge.

Rättens beslut om omhändertagande för vård ska påbörjas inom fyra veckor från den dag då beslutet fick laga kraft. Om vården inte påbörjats inom denna tid upphör beslutet att gälla.

5 § Om barnet eller den unge är häktad får vården till följd av ett beslut om omedelbart omhändertagande inte påbörjas.

Socialnämndens ansvar och bestämmanderätt under vårdtiden

Ansvar för tillsyn och bestämmanderätt om personliga förhållanden

6 § Socialnämnden ska under vårdtiden se till att barnet eller den unge får den tillsyn som behövs och bestämma om barnets eller den unges personliga förhållanden i den utsträckning det behövs för att genomföra vården.

Även den som har fått i uppdrag av socialnämnden att ha barnet eller den unge i sin faktiska vård ska se till att barnet eller den unge får den tillsyn som behövs, och får bestämma i frågor som rör den dagliga omsorgen.

Ansvar för barnets grundläggande behov

7 § Socialnämnden har under vårdtiden samma ansvar som vårdnadshavaren för att barnets grundläggande behov enligt 6 kap. 1 § föräldrabalken tillgodoses.

Vård av god kvalitet

8 § Vården ska vara av god kvalitet samt bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

7 kap. Umgänge och stöd till vårdnadshavare

Umgänge under vårdtiden

Umgänge med närstående

1 § Socialnämnden har ansvar för att barnet eller den unge ges möjlighet till umgänge med föräldrar, vårdnadshavare, syskon och andra närstående.

Beslut om umgänge och hemlighållande av vistelseort

2 § Om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med vården, får socialnämnden besluta

1. hur barnets umgänge med vårdnadshavare, och med föräldrar som har umgängesrätt reglerad genom dom eller beslut av domstol eller genom avtal, ska utformas, eller

2. att barnets vistelseort ska hemlighållas för vårdnadshavare eller föräldrar.

Socialnämnden ska minst en gång var tredje månad överväga om ett sådant beslut som avses i första stycket fortfarande behövs.

3 § Av 30 § tredje stycket folkbokföringslagen (1991:481) framgår när socialnämnden får ansöka om skyddad folkbokföring för ett barn som är omhändertaget för vård på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 §.

Stöd till vårdnadshavare och föräldrar

4 § Socialnämnden ska erbjuda vårdnadshavare och föräldrar stöd som kan bidra till att de blir delaktiga i vården av barnet eller utvecklas i sitt föräldraskap.

Vårdnadshavarens rätt till information

5 § Barnets vårdnadshavare ska få den information från socialnämnden om vården av barnet som behövs för att möjliggöra delaktighet i genomförandet av vården.

Informationen ska anpassas till vårdnadshavarens individuella förutsättningar.

8 kap. Socialnämndens ansvar för vården

Ansvaret att följa vården

1 § Socialnämnden ska noga följa vården av ett barn eller en ung person som är omhändertagen. Detta ska främst ske genom

1. regelbundna personliga besök i det hem eller boende där barnet eller den unge vårdas,

2. enskilda samtal med barnet eller den unge,

3. samtal med den eller dem som har tagit emot barnet eller den unge i sitt hem eller på boendet, och

4. samtal med vårdnadshavarna eller en god man enligt lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn.

Socialnämnden ska särskilt uppmärksamma barnets eller den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till vårdnadshavare, föräldrar, syskon och andra närstående.

Regelbundet övervägande av ett omhändertagande

2 § Socialnämnden ska regelbundet överväga om ett omhändertagande för vård på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 § eller anknytning till familjehemmet enligt 3 kap. 5 § fortfarande behövs samt hur vården bör inriktas och utformas. Ett sådant övervägande ska göras minst en gång var sjätte månad från den dag då vården påbörjades enligt 6 kap. 4 §.

Regelbunden prövning av ett omhändertagande

3 § Socialnämnden ska regelbundet pröva om ett omhändertagande för vård på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § ska upphöra. En sådan prövning ska göras minst en gång var sjätte månad från den dag då vården påbörjades enligt 6 kap. 4 §.

9 kap. Övervägande om vårdnadsöverflyttning

1 § Socialnämnden ska särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken när ett barn har varit placerat i samma familjehem under två år från det att placeringen påbörjades. Därefter ska frågan övervägas årligen.

När socialnämnden överväger att ansöka om överflyttning av vårdnaden ska nämnden särskilt beakta

1. barnets och familjehemsföräldrarnas inställning till en vårdnadsöverflyttning,
2. barnets relation till familjehemsföräldrarna och deras förmåga att tillgodose barnets behov av en trygg och god uppväxt,
3. familjehemsföräldrarnas inställning till och förmåga att tillgodose barnets behov av kontakt med sina föräldrar och andra närstående,
4. barnets relation till sina föräldrar, och
5. barnets sociala situation i övrigt.

10 kap. Upphörande av omhändertagande för vård

Förutsättningar för upphörande av omhändertagande för vård

Ett omhändertagande för vård ska upphöra när det inte längre behövs

1 § Socialnämnden ska besluta att ett omhändertagande för vård ska upphöra när det inte längre behövs. Socialnämnden får inte besluta att ett omhändertagande för vård på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 § ska upphöra förrän de förhållanden som ligger till grund för vården har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt.

Ett omhändertagande för vård ska upphöra vid vissa åldrar

2 § Ett omhändertagande för vård på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 § eller anknytning till familjehemmet enligt 3 kap. 5 § ska upphöra senast när barnet fyller 18 år.

Ett omhändertagande för vård på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § ska upphöra senast när den unge fyller 21 år.

Övervägande i samband med upphörande av ett omhändertagande för vård

3 § Socialnämnden ska särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om omhändertagande för vård på grund av anknytning till familjehemmet enligt 3 kap. 5 § eller flyttningsförbud enligt 12 kap. 1 § när nämnden prövar om ett omhändertagande för vård ska upphöra för ett barn som är placerat i ett familjehem.

Begäran om upphörande av ett omhändertagande för vård

4 § Ett barn som har fyllt 15 år, en ung person eller ett barns vårdnads-havare får begära att ett omhändertagande för vård ska upphöra.

En begäran från en vårdnadshavare om att ett omhändertagande för vård på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 § eller anknytning till familjehemmet enligt 3 kap. 5 § ska upphöra, får avvisas om begäran kommer in till socialnämnden inom sex månader från det att det senaste beslutet av socialnämnden eller rätten i fråga om omhändertagandet har fått laga kraft.

Förberedelse för återförening

5 § Socialnämnden ska noga förbereda barnets återförening med den eller dem som har vårdnaden om barnet när ett omhändertagande för vård ska upphöra.

Uppföljning när omhändertagande för vård upphört

6 § Socialnämnden ska följa upp situationen för den som är ett barn när ett omhändertagande för vård upphör.

Om barnet ska återförenas med den eller dem som har vårdnaden om barnet när omhändertagandet upphör men återföreningen behöver förbered-
as, ska socialnämnden följa upp barnets situation först när återföreningen har skett.

7 § Vid en uppföljning enligt 6 § får socialnämnden konsultera sakkun-niga samt i övrigt ta de kontakter som behövs. Socialnämnden får samtala med barnet utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

Socialnämnden ska informera ett barn som har fyllt 15 år och vårdnads-havare om när uppföljningen inleds respektive avslutas.

En uppföljning ska avslutas senast sex månader från det att den inleddes. Uppföljningen ska också avslutas om nämnden inleder en utredning enligt 14 kap. 2 § första stycket socialtjänstlagen (2025:400).

11 kap. Drogtest och läkarundersökning

Drogtest

Drogtest inför umgänge

1 § Socialnämnden ska inför ett barns umgänge med en vårdnadshavare eller förälder, om det finns anledning till det, kontrollera om vårdnadshavaren eller föräldern är eller har varit påverkad av alkohol, narkotika, andra berusningsmedel, sådant medel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel eller sådan vara som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Socialnämnden får då besluta att vårdnadshavaren eller föräldern ska uppmanas att lämna blod-, urin-, utandnings-, saliv-, svett- eller hårprov.

Första stycket gäller för ett umgänge med ett barn som är omhändertaget för vård på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 §.

Drogtest inför upphörande av omhändertagande för vård

2 § Socialnämnden ska inför prövning av om ett omhändertagande för vård på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 § ska upphöra, om det finns anledning till det, kontrollera om en vårdnadshavare är eller har varit påverkad av alkohol, narkotika, andra berusningsmedel, sådant medel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel eller sådan vara som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Socialnämnden får då besluta att han eller hon ska uppmanas att lämna blod-, urin-, utandnings-, saliv-, svett- eller hårprov.

Gemensamma bestämmelser för drogtest

3 § Ett beslut om drogtest får fattas bara i den mån åtgärden är försvarlig med hänsyn till dess syfte och övriga omständigheter.

Socialnämnden ska i beslutet särskilt ange vad för slags prov som drogtestet avser och syftet med åtgärden.

Om vårdnadshavaren eller föräldern inte medverkar till drogtestet får förhållandet tillmätas den betydelse för socialnämndens beslut om umgänge eller upphörande av omhändertagande för vård som omständigheterna motiverar.

Läkarundersökning

Beslut om läkarundersökning

4 § I ett ärende enligt denna lag får socialnämnden besluta om läkarundersökning av barnet eller den unge och utse läkare för undersökningen. En läkarundersökning ska göras innan socialnämnden enligt 4 kap. 1 § ansöker om omhändertagande för vård, om den inte av särskilda skäl är obehövlig.

I ett mål om omhändertagande för vård får även rätten besluta om läkarundersökning av barnet eller den unge och utse läkare för undersökningen.

Syftet med läkarundersökningen

5 § Läkarundersökningen ska syfta till att utgöra en del av underlaget för bedömningen av barnets eller den unges behov av vård och för planeringen av vården.

Plats för läkarundersökningen

6 § Läkarundersökningen ska genomföras på en vårdinrättning. Om det inte är lämpligt får den genomföras i barnets eller den unges hem eller på någon annan plats.

12 kap. Flyttningsförbud**Flyttningsförbud för viss tid eller tills vidare**

1 § En vårdnadshavare får för viss tid eller tills vidare förbjudas att ta ett barn från ett hem som avses i 22 kap. 2 § första stycket socialtjänstlagen (2025:400) om det finns en påtaglig risk för att barnets hälsa eller utveckling skadas om barnet skiljs från hemmet (flyttningsförbud).

Beslut om flyttningsförbud

2 § Beslut om flyttningsförbud fattas av förvaltningsrätten efter ansökan av socialnämnden.

Ansökan görs av den socialnämnd som har beslutat eller lämnat medgivande enligt 22 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:400) till att barnet ska tas emot i ett familjehem eller annat enskilt hem.

Ansökans innehåll

3 § Socialnämndens ansökan om flyttningsförbud ska innehålla en redogörelse för

1. barnets förhållanden,
2. de konkreta omständigheter som utgör grund för att barnet behöver skyddas genom ett flyttningsförbud,
3. tidigare vidtagna åtgärder,
4. hur relevant information har lämnats till barnet,
5. vilket slags relevant information som har lämnats, och
6. barnets inställning.

Regelbundet övervägande av ett flyttningsförbud

4 § Socialnämnden ska regelbundet överväga om ett flyttningsförbud fortfarande behövs. Ett sådant övervägande ska göras minst en gång var tredje månad från den dag då beslutet om förbudet fattades.

Upphörande av ett flyttningsförbud

5 § Socialnämnden ska besluta att ett flyttningsförbud ska upphöra när det inte längre behövs.

Ett flyttningsförbud upphör senast när barnet fyller 18 år.

Tillfälligt flyttningsförbud

Beslut om tillfälligt flyttningsförbud

6 § Socialnämnden får besluta om tillfälligt flyttningsförbud, om

1. det är sannolikt att ett flyttningsförbud behövs, och
2. rättsens beslut om flyttningsförbud inte kan avvaktas med hänsyn till risken för barnets hälsa eller utveckling.

Beslut om tillfälligt flyttningsförbud fattas av den socialnämnd som har beslutat eller lämnat medgivande enligt 22 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:400) till att barnet ska tas emot i ett familjehem eller annat enskilt hem.

Beslutsrätt i vissa fall

7 § Om socialnämndens beslut om tillfälligt flyttningsförbud inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ledamot som nämnden har förordnat besluta om ett sådant förbud. Beslutet ska anmälans vid nämndens nästa sammanträde.

Även den domstol som prövar en fråga om flyttningsförbud får besluta om tillfälligt flyttningsförbud.

Domstolsprövning av beslutet

8 § Socialnämnden ska, inom en vecka från den dag då nämnden beslutade om tillfälligt flyttningsförbud, lämna över beslutet till förvaltningsrätten för prövning av om det ska fastställas.

Om beslutet om tillfälligt flyttningsförbud har fattats efter det att nämnden har ansökt om flyttningsförbud, ska beslutet inom samma tid lämnas över för prövning av om det ska fastställas till den domstol som prövar ansökan om flyttningsförbud.

Beslutet och handlingarna i ärendet ska lämnas in till domstolen.

Ansökan efter fastställt beslut

9 § Om förvaltningsrätten fastställer ett beslut om tillfälligt flyttningsförbud, ska socialnämnden inom två veckor från den dag då rätten fastställde beslutet ansöka hos förvaltningsrätten om ett flyttningsförbud.

Förvaltningsrätten får besluta om förlängning av denna tid, om ytterligare utredning gör det nödvändigt.

Upphörande av ett tillfälligt flyttningsförbud

10 § Ett tillfälligt flyttningsförbud upphör

1. om socialnämnden inte inom en vecka från den dag då beslutet om tillfälligt flyttningsförbud fattades har lämnat över beslutet till domstolen för prövning av om det ska fastställas,

2. om socialnämnden inte inom två veckor från den dag då förvaltningsrätten fastställde beslutet om tillfälligt flyttningsförbud har ansökt om ett flyttningsförbud, och inte heller begärt förlängning av ansökningstiden, eller

3. när rätten avgör frågan om flyttningsförbud.

11 § Socialnämnden ska besluta att ett tillfälligt flyttningsförbud genast ska upphöra när det inte längre finns skäl för det. Ett sådant beslut får fattas också av den domstol som prövar en fråga om flyttningsförbud.

Umgänge under tiden för ett flyttningsförbud

12 § Om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med ett flyttningsförbud eller ett tillfälligt flyttningsförbud får socialnämnden besluta hur barnets umgänge med vårdnadshavare, och med föräldrar som har umgängesrätt reglerad genom dom eller beslut av domstol eller genom avtal, ska utformas.

13 kap. Utreseförbud

Förutsättningar för utreseförbud

1 § Ett utreseförbud ska beslutas för ett barn, om det finns en påtaglig risk för att

1. barnet förs utomlands eller lämnar Sverige, och
2. barnets hälsa eller utveckling skadas under utlandsvistelsen på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 § eller eget beteende som anges i 3 kap. 3 §.

Ett utreseförbud ska också beslutas om det finns en påtaglig risk för att barnet förs utomlands eller lämnar Sverige i syfte att ingå äktenskap eller en äktenskapsliknande förbindelse.

Beslut om utreseförbud

2 § Beslut om utreseförbud fattas av förvaltningsrätten efter ansökan av socialnämnden.

Ansökans innehåll

3 § Socialnämndens ansökan om utreseförbud ska innehålla en redogörelse för

1. barnets förhållanden,
2. de konkreta omständigheter som utgör grund för att barnet behöver skyddas genom ett utreseförbud,
3. tidigare vidtagna åtgärder,
4. hur relevant information har lämnats till barnet,
5. vilket slags relevant information som har lämnats, och
6. barnets inställning.

Regelbunden prövning av ett utreseförbud

4 § Socialnämnden ska regelbundet pröva om ett utreseförbud ska upphöra. En sådan prövning ska göras minst en gång var sjätte månad från den dag då beslutet om förbudet fattades.

Upphörande av ett utreseförbud

5 § Socialnämnden ska besluta att ett utreseförbud ska upphöra när det inte längre finns skäl för utreseförbudet.

Ett utreseförbud upphör senast när barnet fyller 18 år.

Tillfälligt utreseförbud

Beslut om tillfälligt utreseförbud

6 § Socialnämnden får besluta om tillfälligt utreseförbud, om

1. det är sannolikt att ett utreseförbud behövs, och
2. rättens beslut om utreseförbud inte kan avvaktas med hänsyn till risken för att barnet förs utomlands eller lämnar Sverige.

Beslutsrätt i vissa fall

7 § Om socialnämndens beslut om tillfälligt utreseförbud inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ledamot som nämnden har förordnat besluta om ett sådant förbud. Beslutet ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Även den domstol som prövar en fråga om utreseförbud får besluta om tillfälligt utreseförbud.

Domstolsprövning av beslutet

8 § Socialnämnden ska, inom en vecka från den dag då nämnden beslutade om tillfälligt utreseförbud, lämna över beslutet till förvaltningsrätten för prövning av om det ska fastställas.

Om beslutet om tillfälligt utreseförbud har fattats efter det att nämnden har ansökt om utreseförbud, ska beslutet inom samma tid lämnas över för prövning av om det ska fastställas till den domstol som prövar ansökan om utreseförbud.

Beslutet och handlingarna i ärendet ska lämnas in till domstolen.

Ansökan efter fastställt beslut

9 § Om förvaltningsrätten fastställer ett beslut om tillfälligt utreseförbud, ska socialnämnden inom fyra veckor från den dag då rätten fastställde beslutet ansöka om ett utreseförbud.

Förvaltningsrätten får besluta om förlängning av denna tid, om ytterligare utredning gör det nödvändigt.

Upphörande av ett tillfälligt utreseförbud

10 § Ett tillfälligt utreseförbud upphör

1. om socialnämnden inte inom en vecka från den dag då beslutet om tillfälligt utreseförbud fattades har lämnat över beslutet till domstolen för prövning av om det ska fastställas,
2. om socialnämnden inte inom fyra veckor från den dag då förvaltningsrätten fastställde beslutet om tillfälligt utreseförbud har ansökt om ett utreseförbud, och inte heller begärt förlängning av ansökningstiden, eller
3. när rätten avgör frågan om utreseförbud.

11 § Socialnämnden ska besluta att ett tillfälligt utreseförbud genast ska upphöra när det inte längre finns skäl för det. Ett sådant beslut får fattas också av den domstol som prövar en fråga om utreseförbud.

Undantag från ett utreseförbud

12 § Socialnämnden får för en viss resa besluta om ett tillfälligt undantag från ett utreseförbud. Sådant beslut får endast fattas om det inte finns någon risk för att barnet förs utomlands eller lämnar Sverige eller under resan förs eller beger sig till ett annat land och då drabbas av eller utsätter sig själv för sådana förhållanden som föranlett utreseförbudet.

14 kap. Förhållande till vissa avlägsnandebeslut

1 § Beslut enligt denna lag hindrar inte beslut om

1. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (2005:716),
2. utvisning enligt lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlämningar,
3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,
4. överlämnande enligt lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,
5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,
6. utlämning enligt lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,
7. överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,
8. överlämnande enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder,
9. utlämning enligt lagen (2006:615) om samarbete med Specialdomstolen för Sierra Leone, eller
10. återvändande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 av den 14 maj 2024 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU.

Ett beslut enligt denna lag upphör när ett beslut enligt första stycket 1–10 har verkställts.

15 kap. Särskilda ungdomshem

Särskilda ungdomshem för barn och unga

1 § Det ska finnas särskilda ungdomshem för vård av barn och unga som är omhändertagna för vård och på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § behöver stå under särskilt noggrann tillsyn.

Enligt 9 kap. 9 § socialtjänstlagen (2025:400) leder Statens institutionsstyrelse verksamheten på de särskilda ungdomshemmen.

Indelning i säkerhetsnivåer

2 § De särskilda ungdomshemmen ska vara indelade i säkerhetsnivåer. Ett ungdomshem som inte tillhör den lägsta nivån har förhöjd säkerhetsnivå.

Tilldelning av plats på ett särskilt ungdomshem

3 § Statens institutionsstyrelse ska föreslå en lämplig plats i ett särskilt ungdomshem om socialnämnden har bedömt att ett barn eller en ung person ska placeras i ett sådant hem.

I akuta situationer ska Statens institutionsstyrelse omedelbart föreslå en lämplig plats i ett särskilt ungdomshem.

Statens institutionsstyrelse får inte föreslå en plats som innebär mer ingripande övervakning och kontroll än vad som är nödvändigt för genomförandet av vården eller för att ordningen eller säkerheten på ungdomshemmet ska kunna upprätthållas.

Socialnämnden beslutar enligt 6 kap. 1 § om var barnet eller den unge ska vara placerad.

Tillfällig placering i samband med transport

4 § Statens institutionsstyrelse får i samband med en transport av ett barn eller en ung person som placerats på ett särskilt ungdomshem besluta att han eller hon tillfälligt ska placeras på ett annat ungdomshem än det som socialnämnden har beslutat.

Underrättelse till Statens institutionsstyrelse

5 § Om ett barn eller en ung person är placerad på ett särskilt ungdomshem och vårdas eller har vårdats på sjukhus, ska verksamhetschefen vid vårdenheten genast underrätta Statens institutionsstyrelse om barnet eller den unge önskar lämna eller redan har lämnat vårdenheten.

6 § Om hälso- och sjukvårdspersonal som är verksam vid ett särskilt ungdomshem får kännedom om att ett barn eller en ung person som är placerad där har en sådan smittsam sjukdom som enligt 1 kap. 3 § andra stycket smittskyddslagen (2004:168) utgör allmänfarlig sjukdom, ska han eller hon underrätta Statens institutionsstyrelse, om det inte står klart att det saknas risk för smittspridning.

Uppföljning av verksamheten vid de särskilda ungdomshemmen

7 § Statens institutionsstyrelse ska följa upp sin verksamhet enligt denna lag. Uppföljningen ska omfatta tiden såväl under som efter avslutad vård.

Socialnämnden ska till Statens institutionsstyrelse lämna de uppgifter om enskilda som myndigheten behöver för att fullgöra den skyldighet som följer av första stycket.

Särskilda befogenheter regleras i annan lag

8 § I lagen (2026:000) om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården finns bestämmelser om de särskilda befogenheter som får användas på de särskilda ungdomshemmen.

16 kap. Handläggning och allmän förvaltningsdomstols tidsfrister

Skyndsamhetskrav vid handläggningen

1 § Ärenden och mål enligt denna lag ska handläggas skyndsamt.

Tidsfrister för allmän förvaltningsdomstols prövning

2 § När ett beslut om omedelbart omhändertagande för vård eller för tillfällig vård, tillfälligt flyttningsförbud eller tillfälligt utreseförbud lämnas över till domstolen för prövning av om det ska fastställas, ska rätten så snart som möjligt pröva beslutet. Om det inte finns synnerliga hinder, ska prövningen göras inom en vecka från den dag då beslutet kom in till domstolen.

3 § Förvaltningsrätten ska påbörja prövningen av ett mål inom två veckor från den dag när en ansökan om

1. omhändertagande för vård eller fortsatt omhändertagande för tillfällig vård kom in och barnet eller den unge är omedelbart omhändertagen för vård eller för tillfällig vård,

2. flyttningsförbud kom in efter det att ett tillfälligt flyttningsförbud har fattats, eller

3. utreseförbud kom in efter det att ett tillfälligt utreseförbud har fattats.

Förvaltningsrätten får förlänga tiden, om ytterligare utredning eller någon annan särskild omständighet gör det nödvändigt.

Muntlig förhandling

4 § Förvaltningsrätten och kammarrätten ska, om det inte är uppenbart obehövligt, hålla muntlig förhandling i mål om

1. omhändertagande för vård enligt 3 kap.,

2. fortsatt omhändertagande för tillfällig vård enligt 5 kap. 9 §,

3. upphörande av omhändertagande för vård enligt 10 kap. 1 §,

4. flyttningsförbud enligt 12 kap. 1 §, och

5. utreseförbud enligt 13 kap. 1 §.

Muntlig förhandling ska alltid hållas i mål enligt första stycket om någon part begär det. Parterna ska upplysas om sin rätt att begära muntlig förhandling.

Om en enskild part som har kallats vid vite att inställa sig personligen till en förhandling uteblir, får rätten förordna att han eller hon ska hämtas till domstolen antingen omedelbart eller till en senare dag.

Nämndemän i kammarrätten

5 § Vid handläggning i kammarrätten av mål enligt denna lag ska nämndemän ingå i rätten. Det gäller dock inte i mål om

1. omedelbart omhändertagande för vård eller för tillfällig vård enligt 5 kap. 1 eller 2 §,

2. tillfälligt flyttningsförbud enligt 12 kap. 6 §, och

3. tillfälligt utreseförbud enligt 13 kap. 6 §.

Undantag från vissa bestämmelser i delgivningslagen

6 § Vid delgivning med en enskild i ett ärende eller mål enligt denna lag får 34–38 och 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932) inte tillämpas.

17 kap. Offentligt biträde och ställföreträdare för barnet

Rätt till ett offentligt biträde

1 § Ett offentligt biträde ska, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, förordnas för ett barn eller en ung person och för ett barns vårdnadshavare i ärenden och mål om

1. omhändertagande för vård enligt 3 kap.,
2. omedelbart omhändertagande för vård eller för tillfällig vård enligt 5 kap. 1 eller 2 §,
3. fortsatt omhändertagande för tillfällig vård enligt 5 kap. 9 §,
4. upphörande av fortsatt omhändertagande för tillfällig vård enligt 5 kap. 12 §,
5. upphörande av omhändertagande för vård enligt 10 kap. 1 §,
6. flyttningsförbud enligt 12 kap. 1 §,
7. upphörande av flyttningsförbud enligt 12 kap. 5 §,
8. utreseförbud enligt 13 kap. 1 §,
9. upphörande av utreseförbud enligt 13 kap. 5 §, och
10. tillfälligt utreseförbud enligt 13 kap. 6 §.

2 § Ett offentligt biträde ska, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, förordnas för ett barn eller en ung person och för ett barns vårdnadshavare när barnet, den unge eller vårdnadshavaren uttrycker en vilja att överklaga beslut om

1. placering enligt 6 kap. 1 §, eller
 2. umgänge eller hemlighållande av barnets vistelseort enligt 7 kap. 2 §.
- Även för en förälder med reglerad umgängesrätt ska ett offentligt biträde förordnas, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, när föräldern uttrycker en vilja att överklaga ett beslut enligt första stycket 2.

Förordnande av olika eller ett gemensamt offentligt biträde

3 § Om ett offentligt biträde behövs både för ett barn och för barnets vårdnadshavare ska olika biträden förordnas. Om det saknas motstridiga intressen mellan dem, ska dock ett gemensamt biträde förordnas.

Barnets ställföreträdare

4 § Den som är förordnad som ett offentligt biträde enligt 1 eller 2 § för ett barn som är under 15 år är utan särskilt förordnande också barnets ställföreträdare i det ärende eller mål som förordnandet avser, om det offentliga biträdet inte samtidigt är biträde för vårdnadshavaren.

Ansökan och anmälan om ett offentligt biträde

Vem som får ansöka om ett offentligt biträde

5 § Den som enligt 1 eller 2 § har rätt till ett offentligt biträde får själv ansöka om att ett offentligt biträde ska förordnas för honom eller henne och fullfölja sin talan i denna fråga.

En ansökan lämnas in till socialnämnden, förvaltningsrätten eller en annan domstol som handlägger målet.

Socialnämndens ansvar att anmäla behov av och överlämna ansökan om ett offentligt biträde

6 § Socialnämnden ska, så snart behov av ett offentligt biträde uppkommer enligt 1 eller 2 §, anmäla detta till förvaltningsrätten.

När en ansökan om ett offentligt biträde kommer in till socialnämnden, ska nämnden skyndsamt lämna över ansökan till förvaltningsrätten.

Beslut om offentligt biträde

7 § Frågor om offentligt biträde prövas av den domstol som handlägger målet. I ärenden hos socialnämnden prövas frågor om offentligt biträde av förvaltningsrätten.

18 kap. Beslut som gäller omedelbart**Beslut som alltid gäller omedelbart**

- 1 §** Beslut av socialnämnden eller rätten gäller omedelbart i fråga om
1. omedelbart omhändertagande för vård eller för tillfällig vård enligt 5 kap. 1 eller 2 §,
 2. tillfälligt flyttningsförbud enligt 12 kap. 6 §, och
 3. tillfälligt utreseförbud enligt 13 kap. 6 §.

Socialnämndens övriga beslut

2 § Andra beslut av socialnämnden än de som anges i 1 § gäller omedelbart, om inte nämnden bestämmer något annat.

Övriga beslut av allmän förvaltningsdomstol

3 § Beslut om omhändertagande för vård enligt 3 kap. och flyttningsförbud enligt 12 kap. 1 § gäller omedelbart, om inte rätten bestämmer något annat.

Rätten får även bestämma att andra beslut som rätten har fattat än de som anges i första stycket och 1 § ska gälla omedelbart.

Beslut som fattas av Statens institutionsstyrelse

4 § Beslut av Statens institutionsstyrelse om tillfällig placering i samband med en transport enligt 15 kap. 4 § gäller omedelbart, om inte myndigheten bestämmer något annat.

19 kap. Överklagande

Beslut av socialnämnden

1 § Socialnämndens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. placering enligt 6 kap. 1 §,
 2. omhändertagande för vård fortfarande behövs eller ska upphöra,
 3. fortsatt omhändertagande för tillfällig vård fortfarande behövs eller ska upphöra,
 4. umgängets utformning eller hemlighållande av vistelseort enligt 7 kap. 2 §,
 5. flyttningsförbud fortfarande behövs eller ska upphöra,
 6. umgänge vid flyttningsförbud eller tillfälligt flyttningsförbud enligt 12 kap. 12 §,
 7. utreseförbud fortfarande behövs eller ska upphöra, eller
 8. tillfälligt undantag från ett utreseförbud enligt 13 kap. 12 §.
- Andra beslut av nämnden enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut av allmän förvaltningsdomstol

2 § Beslut av rätten om förlängd ansökningstid enligt 5 kap. 5 §, 12 kap. 9 § eller 13 kap. 9 § och om läkarundersökning enligt 11 kap. 4 § får inte överklagas.

Beslut av Statens institutionsstyrelse

3 § Beslut av Statens institutionsstyrelse om tillfällig placering i samband med en transport enligt 15 kap. 4 § får inte överklagas.

20 kap. Handräckning av Polismyndigheten och Kriminalvården

Förutsättningar för handräckning

1 § Polismyndigheten ska lämna hjälp för att på begäran av

1. socialnämnden, nämndens ordförande eller rätten ge en läkare, som avses i 11 kap. 4 §, tillträde till barnets eller den unges hem eller föra barnet eller den unge till läkarundersökningen,
2. socialnämnden eller någon ledamot eller tjänsteman som nämnden har förordnat genomföra beslut om omhändertagande för vård eller omedelbart omhändertagande för vård eller för tillfällig vård, eller
3. Statens institutionsstyrelse efterforska och hämta ett barn eller en ung person som är omhändertagen för vård på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § och placerad på ett särskilt ungdomshem, om barnet eller den unge har avvikit från ungdomshemmet, eller för att ombesörja någon annan förflyttning av honom eller henne.

Om det gäller en transport av ett barn eller en ung person som placerats i ett särskilt ungdomshem ska Kriminalvården lämna sådan hjälp som anges i första stycket.

2 § En begäran om hjälp av Polismyndigheten eller Kriminalvården enligt 1 § får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att de särskilda befogenheter som anges i 10 och 10 a §§ polislagen (1984:387) eller, om det gäller en transport som utförs av Kriminalvården, 4 kap. 4 § och 10 § första stycket hädteslagen (2010:611) behöver användas, eller

2. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte en begäran av rätten och inte heller en begäran av Statens institutionsstyrelse om efterforskning.

Bestämmelser i hädteslagen som ska tillämpas vid en transport

3 § Kriminalvården ska vid en transport enligt 1 § tillämpa följande bestämmelser i hädteslagen (2010:611):

– 4 kap. 4 § om kroppsvisitation,

– 4 kap. 10 § första stycket om användning av fängsel, och

– 8 kap. 2 a § om möjligheten att i vissa fall begära hjälp av Polismyndigheten.

Uppgiftsskyldighet i samband med handräckning

4 § Den som begär hjälp enligt 1 § ska lämna den verkställande myndigheten de uppgifter om barnet eller den unge och en närstående till honom eller henne som behövs för planeringen och genomförandet av åtgärden.

Förutsättningar för att ett barn eller en ung person ska få tas i förvar

5 § Barnet eller den unge får tas i förvar, om det är nödvändigt för att en transport enligt 1 § ska kunna genomföras. Ett barn som är under 15 år får dock inte tas i förvar.

21 kap. Straffbestämmelser

Överträdelse av flyttningsförbud

1 § Den som överträder ett flyttningsförbud eller ett tillfälligt flyttningsförbud döms till böter.

Allmänt åtal får väckas endast efter medgivande av socialnämnden eller Socialstyrelsen.

Överträdelse av utreseförbud

2 § Den som för ut ett barn ur Sverige i strid med ett utreseförbud eller ett tillfälligt utreseförbud döms till fängelse i högst två år. För försök döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

2. Genom lagen upphävs lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

3. Ett beslut enligt en bestämmelse i den upphävda lagen ska anses som ett beslut enligt motsvarande bestämmelse i denna lag.

4. Bestämmelserna i 2 och 3 §§ i den upphävda lagen gäller fortfarande när en ansökan om omhändertagande för vård med stöd av den lagen har kommit in till förvaltningsrätten före ikraftträdandet.

5. Bestämmelserna i 22 och 23 §§ i den upphävda lagen gäller fortfarande för förebyggande insatser som har beslutats före ikraftträdandet.

6. För ett barn som omfattas av ett flyttningsförbud som fattats enligt 24 § i den upphävda lagen ska ett omhändertagande för vård på grund av anknytning till familjehemmet beslutas efter ansökan av socialnämnden om förutsättningarna enligt 3 kap. 5 § 2–5 i denna lag är uppfyllda.

7. För den som har dömts till sluten ungdomsvård gäller 3 § andra stycket i den upphävda lagen, i lydelsen före den 1 juli 2026.

2 Förslag till lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Lagens innehåll och tillämpningsområde

1 § I denna lag finns bestämmelser om särskilda befogenheter som får användas på barn och unga som är

1. omhändertagna på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga, och

2. placerade på särskilda ungdomshem som Statens institutionsstyrelse ansvarar för enligt 15 kap. 1 § samma lag.

I lagen finns även bestämmelser om särskilda befogenheter som med stöd av 2 kap. 3 § under vissa förutsättningar får användas på barn och unga som är omhändertagna på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 § lagen om omhändertagande för vård av barn och unga eller som frivilligt vårdas där enligt socialtjänstlagen (2025:400).

2 kap. Allmänna utgångspunkter

Proportionalitetsprincipen

1 § Särskilda befogenheter får endast användas om de står i rimlig proportion till syftet med åtgärden och mindre ingripande åtgärder inte är tillräckliga.

Säkerhetsnivåer på särskilda ungdomshem

2 § De särskilda ungdomshemmen är enligt 15 kap. 2 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga indelade i olika säkerhetsnivåer. Ett ungdomshem som inte tillhör den lägsta nivån har förhöjd säkerhetsnivå.

Befogenheter som får användas för alla barn och unga som vårdas på ett särskilt ungdomshem

3 § Bestämmelserna i 4 kap. 1, 3 och 5 §§ samt 5 kap. 1 § ska gälla för alla barn och unga som är placerade på ett särskilt ungdomshem, om

1. det är nödvändigt för att genomföra vården och upprätthålla ordningen på ungdomshemmet, och

2. regeringen, eller efter regeringens bestämmande, Statens institutionsstyrelse har beslutat om det.

3 kap. Barns och ungas rättigheter

Barnets och den unges bästa

1 § Vid beslut och andra åtgärder enligt denna lag ska det som är bäst för barnet eller den unge vara avgörande.

Med barn avses en person som är under 18 år. Med ung person eller den unge avses en person som har fyllt 18 men inte 21 år.

Rätt att framföra sina åsikter

2 § Barnet eller den unge ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor om särskilda befogenheter som rör honom eller henne. Barnets eller den unges åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.

Rätt till information

3 § Barnet eller den unge ska kontinuerligt få information om beslut om särskilda befogenheter som rör honom eller henne och hur sådana beslut överklagas samt annan relevant information.

4 § Information som lämnas till barnet eller den unge ska vara anpassad till hans eller hennes individuella behov och situation i fråga om ålder, mognad och individuella förutsättningar.

Den som lämnar informationen ska så långt det är möjligt försäkra sig om att barnet eller den unge har förstått informationen.

Rätt att föra sin egen talan

5 § Ett barn som har fyllt 15 år har rätt att föra sin egen talan i ärenden och mål enligt denna lag.

Ett barn som är under 15 år ska höras i domstol, om barnet vill det och det kan antas att barnet inte tar skada av att höras.

4 kap. Otillåten egendom, kontroller och drogtest

Otillåten egendom som ska omhändertas

1 § Ett barn eller en ung person som är omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga och placerad på ett särskilt ungdomshem får inte inneha

1. alkohol,
2. narkotika,
3. andra berusningsmedel,
4. sådana medel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,
5. varor som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, eller
6. injektionssprutor, kanyler eller andra föremål som är särskilt ägnade att användas för bruk av eller annan befattningsmedel narkotika.

Barnet eller den unge får inte heller inneha något annat som kan vara till skada för vården eller ordningen på det särskilda ungdomshemmet.

Om sådan egendom påträffas, ska den omhändertas.

Otillåten egendom som ska förstöras eller säljas

2 § Egendom som har omhändertagits enligt 1 eller 7 § ska Statens institutionsstyrelse låta förstöra eller sälja enligt bestämmelserna om beslagtagna egendom i 2 § 1 första stycket lagen (1958:205) om förverkande av alkohol m.m.

Detsamma gäller om sådan egendom påträffats på ett särskilt ungdomshem utan att det finns någon känd ägare till egendomen.

Belopp som har tagits emot vid försäljning tillfaller staten.

Säkerhetskontroll

3 § Statens institutionsstyrelse får genomföra säkerhetskontroll med metalldetektor eller annan liknande anordning på barn och unga som är omhändertagna på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga, om det behövs för att genomföra vården eller upprätthålla ordningen på det särskilda ungdomshemmet. Kontrollen får bara ske för att söka efter föremål som barn och unga inte får inneha enligt 1 §.

Statens institutionsstyrelse bestämmer på vilka särskilda ungdomshem som säkerhetskontroll ska gälla. Det ska för varje hem anges i vilka situationer kontroller får genomföras.

Drogtest

4 § När ett barn eller en ung person som är omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga kommer till ett särskilt ungdomshem ska Statens institutionsstyrelse kontrollera om barnet eller den unge är påverkad av alkohol, narkotika, andra berusningsmedel, sådant medel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel eller sådan vara som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

För sådan kontroll får Statens institutionsstyrelse, om det finns anledning till det, besluta att uppmana barnet eller den unge att lämna blod-, urin-, utandnings-, saliv- eller svettprov, om inte annat motiveras av medicinska eller liknande skäl.

Vid misstanke om att barnet eller den unge är påverkad av någon sådan dryck, vara eller sådant medel som avses i första stycket får Statens institutionsstyrelse även under placeringen på det särskilda ungdomshemmet besluta att uppmana honom eller henne att genomgå sådan provtagning som anges i andra stycket, om inte annat motiveras av medicinska eller liknande skäl.

Rumsvisitation

5 § Bostadsrum och andra slutna förvaringsställen på ett särskilt ungdomshem som disponeras av ett barn eller en ung person som är

omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga, får undersökas om det behövs för att genomföra vården av barnet eller den unge eller för att upprätthålla ordningen på det särskilda ungdomshemmet.

En rumsvisitation får endast utföras för att söka efter egendom som barnet eller den unge inte får inneha enligt 1 §.

En rumsvisitation ska genomföras i närvaro av ett vittne. All den hänsyn som omständigheterna medger ska iakttas vid genomförandet av åtgärden.

Uppföljande samtal efter genomförd rumsvisitation

6 § Barnet eller den unge ska erbjudas ett uppföljande samtal efter att en rumsvisitation har genomförts. Under samtalet ska han eller hon få information om anledningen till att visitationen behövde genomföras och ges möjlighet att framföra sin uppfattning om den.

Kontroll av brev och andra försändelser

7 § Brev och försändelser till och från ett barn eller en ung person som är omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga och placerad på ett särskilt ungdomshem får kontrolleras om det behövs med hänsyn till ordningen på det särskilda ungdomshemmet eller barnets eller den unges särskilda förhållanden. För detta ändamål får Statens institutionsstyrelse öppna och ta del av försändelserna.

Om ett brev eller en försändelse innehåller egendom som barnet eller den unge enligt 1 § inte får inneha ska egendomen omhändertas.

Brev mellan barnet eller den unge och en svensk myndighet eller advokat eller barnets eller den unges offentliga biträde ska vidarebefordras utan föregående granskning.

5 kap. Kroppsvisitation och ytlig kroppsbesiktning

Kroppsvisitation och ytlig kroppsbesiktning på särskilda ungdomshem

1 § Ett barn eller en ung person som är omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga och placerad på ett särskilt ungdomshem får, om det behövs, kroppsvisiteras eller ytligt kroppsbesiktigas vid ankomsten till det särskilda ungdomshemmet för kontroll av att barnet eller den unge inte bär något på sig som enligt 4 kap. 1 § inte får innehas. Detsamma gäller om det under placeringen på ungdomshemmet uppkommer misstanke om att sådan egendom ska påträffas hos honom eller henne.

Genomförande av kroppsvisitation och ytlig kroppsbesiktning

2 § En kroppsvisitation eller en ytlig kroppsbesiktning ska genomföras i närvaro av ett vittne. Barnet eller den unge ska tillfrågas om han eller hon önskar att någon särskild ur personalen genomför eller närvarar vid

kroppsvisitationen eller den ytliga kroppsbesiktningen. Barnets eller den unges önskemål ska så långt det är möjligt tillgodoses.

En kroppsvisitation eller ytlig kroppsbesiktning får inte genomföras och bevitnas av någon av motsatt kön som inte är läkare eller legitimerad sjuksköterska, om inte barnet eller den unge har andra önskemål.

Vid genomförandet av åtgärden ska den som kontrolleras visas all den hänsyn som omständigheterna medger.

Uppföljande samtal efter genomförd kroppsvisitation och ytlig kroppsbesiktning

3 § Barnet eller den unge ska erbjudas ett uppföljande samtal efter att en kroppsvisitation eller en ytlig kroppsbesiktning har genomförts. Under samtalet ska han eller hon få information om anledningen till att åtgärden behövs genomföras och ges möjlighet att framföra sin uppfattning om den.

6 kap. Begränsningar av rörelsefriheten

Allmän begränsning av barns och ungas rörelsefrihet

1 § På särskilda ungdomshem får barn och unga som är omhändertagna på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga hindras att lämna ungdomshemmet och i övrigt begränsas i sin rörelsefrihet i den utsträckning som det är nödvändigt för att vården ska kunna genomföras. Barns och ungas rörelsefrihet får också inskränkas om det behövs med hänsyn till andra intagnas eller personalens säkerhet.

Vård i enskildhet

2 § Ett barn eller en ung person som är omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga och placerad på ett särskilt ungdomshem får, om det krävs med hänsyn till hans eller hennes speciella behov av vård eller säkerhet eller säkerheten på ungdomshemmet, hindras från att fritt träffa andra som vårdas där.

Vård i enskildhet ska vara anpassad efter barnets eller den unges individuella vårdbehov.

En fråga om vård i enskildhet ska prövas fortlöpande och alltid omprövas inom en vecka från senaste prövning.

Vård på läsbar enhet

3 § Ett barn eller en ung person som är omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga och placerad på ett särskilt ungdomshem får ges vård på en enhet inom ungdomshemmet som är läsbar om det är nödvändigt

1. med hänsyn till barnets eller den unges eller andras säkerhet, eller
2. för att förhindra att barnet eller den unge avviker eller för att i övrigt genomföra vården.

Den som vårdas på en låsbar enhet ska ges möjlighet att dagligen vistas utomhus och ges möjlighet att ägna sig åt fysisk aktivitet eller någon annan fritidssysselsättning.

Vård på låsbar enhet får pågå under högst två månader i följd. Om det finns särskilda behandlingsskäl får dock vården på enheten pågå längre tid, förutsatt att någon av de omständigheter som anges i första stycket fortfarande gäller och barnet eller den unge samtidigt ges möjlighet att vistas i öppnare former eller utanför ungdomshemmet.

Avskildhet i anslutning till dygnsvilan

4 § Ett barn eller en ung person som är omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga och placerad på ett särskilt ungdomshem på en låsbar enhet med förhöjd säkerhetsnivå, får hållas i avskildhet i anslutning till dygnsvilan om det är nödvändigt

1. med hänsyn till ordningen eller säkerheten på ungdomshemmet, eller
2. för att förhindra att den unge avviker från ungdomshemmet.

Även om förutsättningarna i första stycket är uppfyllda får barnet eller den unge inte hållas avskild i anslutning till dygnsvilan om det finns en påtaglig risk för att hans eller hennes hälsa eller utveckling tar skada av åtgärden.

Avskildhet i anslutning till dygnsvilan ska genomföras i barnets eller den unges bostadsrum och får vid ett enskilt tillfälle inte pågå under längre tid än nio timmar. Under tiden i avskildhet ska barnet eller den unge ha möjlighet att tillkalla personal.

5 § Beslut om avskildhet i anslutning till dygnsvilan får gälla i högst 30 dagar. När det inte längre finns förutsättningar för beslutet ska det upphävas.

Avskildhet på grund av barnets eller den unges eget uppträdande

6 § Ett barn eller en ung person som är omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga och placerad på ett särskilt ungdomshem får hållas i avskildhet om det är särskilt påkallat på grund av att barnet eller den unge uppträder våldsamt eller är så påverkad av berusningsmedel att han eller hon inte kan hållas till ordningen.

Barn och unga ska under pågående avskildhet stå under fortlöpande uppsikt av personalen och ha möjlighet att tillkalla personal. Barnet eller den unge får inte hållas avskild längre tid än vad som är absolut nödvändigt och inte i något fall under längre tid än fyra timmar i följd.

En läkare eller sjuksköterska ska skyndsamt yttra sig om den avskildhet som beslutas. Om läkaren eller sjuksköterskan begär det, ska avskildheten genast avbrytas.

Uppföljande samtal efter genomförd avskildhet på grund av barnets eller den unges eget uppträdande

7 § Barnet eller den unge ska erbjudas ett uppföljande samtal efter att avskildhet enligt 6 § har genomförts. Under samtalet ska barnet eller den

unge få information om anledningen till att avskildheten behövde genomföras och ges möjlighet att framföra sin uppfattning om den.

Vistelse utanför det särskilda ungdomshemmet

8 § Ett barn eller en ung person som omfattas av bestämmelserna i 1 § får, i den utsträckning det är lämpligt, vistas utanför det särskilda ungdomshemmet under en på förhand bestämd tid, dock högst fyra veckor.

Innan beslut fattas ska samråd ske med socialnämnden.

7 kap. Begränsningar av användning av elektroniska kommunikationstjänster

Möjlighet att följa vad som händer i omvärlden

1 § Barn och unga som är omhändertagna på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga och placerade på ett särskilt ungdomshem ska ges möjlighet att på lämpligt sätt följa vad som händer i omvärlden.

Generell begränsning av användning av elektroniska kommunikationstjänster på särskilda ungdomshem utan förhöjd säkerhetsnivå

2 § På särskilda ungdomshem utan förhöjd säkerhetsnivå får barn och unga som är omhändertagna på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga använda elektroniska kommunikationstjänster endast i den utsträckning det är lämpligt.

Generell begränsning av användning av elektroniska kommunikationstjänster på särskilda ungdomshem med förhöjd säkerhetsnivå

3 § På särskilda ungdomshem med förhöjd säkerhetsnivå får barn och unga som är omhändertagna på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga använda elektroniska kommunikationstjänster endast för att stå i förbindelse med en annan person.

Sådan kommunikation får bara ske med utrustning som tillhandahålls eller godkänns av Statens institutionsstyrelse och i den utsträckning det är lämpligt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att undantag från begränsningen i första stycket får göras för viss verksamhet eller i vissa situationer under förutsättning att användningen är särskilt angelägen och inte äventyrar säkerheten eller ordningen på det särskilda ungdomshemmet.

Individuell begränsning av användning av elektroniska kommunikationstjänster på särskilda ungdomshem oavsett säkerhetsnivå

4 § Ett barn eller en ung person som är omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga och placerad på ett särskilt ungdomshem får, utöver vad som anges i 2 och 3 §§, vägras att använda elektroniska kommunikationstjänster om användningen kan äventyra vården av barnet eller den unge, ordningen eller säkerheten på det särskilda ungdomshemmet eller vara till skada för barnet eller den unge eller för någon annan, på ett sätt som inte kan avhjälpas genom att användningen begränsas, avlyssnas eller kontrolleras enligt 5 §.

5 § Ett barns eller en ung persons användning av elektroniska kommunikationstjänster enligt 2 och 3 §§ får begränsas, avlyssnas eller på något annat sätt kontrolleras om det behövs med hänsyn till vården av barnet eller den unge, ordningen eller säkerheten på det särskilda ungdomshemmet eller för att förhindra skada för barnet eller den unge eller för någon annan.

Vid avlyssning eller annan kontroll ska barnet eller den unge och den som barnet eller den unge ska kommunicera med informeras om kontrollen i förväg.

Kommunikation mellan barnet eller den unge och en advokat som biträder barnet eller den unge i en rättslig angelägenhet får inte avlyssnas eller på något annat sätt kontrolleras.

6 § Beslut om begränsningar av användningen av elektroniska kommunikationstjänster enligt 4 eller 5 § får gälla i högst 30 dagar. När det inte längre finns förutsättningar för beslutet ska det upphävas.

Omhändertagande och insamling av elektronisk kommunikationsutrustning på särskilda ungdomshem utan förhöjd säkerhetsnivå

7 § Ett barns eller en ung persons utrustning för elektroniska kommunikationstjänster får, på särskilda ungdomshem utan förhöjd säkerhetsnivå, omhändertas och förvaras för barnets eller den unges räkning när ett beslut har fattats enligt 4 eller 5 § att vägra, begränsa, avlyssna eller på något annat sätt kontrollera användningen.

Utrustning som har omhändertagits ska lämnas tillbaka till barnet eller den unge senast i samband med att beslutet att vägra, begränsa, avlyssna eller på något annat sätt kontrollera användningen upphör att gälla.

Utrustning för elektroniska kommunikationstjänster får även samlas in under en behandlingsaktivitet, sysselsättning eller dygnsvila.

Omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning på särskilda ungdomshem med förhöjd säkerhetsnivå

8 § På särskilda ungdomshem med förhöjd säkerhetsnivå får, utöver vad som anges i 3 §, barn och unga som är omhändertagna på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga inte inneha eller ta emot

utrustning för elektroniska kommunikationstjänster. Sådan utrustning ska omhändertas och förvaras för barnets eller den unges räkning.

Utrustning som har omhändertagits ska lämnas tillbaka till barnet eller den unge senast i samband med att han eller hon inte längre ska vara placerad på ett ungdomshem med förhöjd säkerhetsnivå.

Bakgrundskontroll av den som barnet eller den unge vill ha kontakt med

9 § Vid en bedömning av om kommunikation bör vägras, begränsas, avlyssnas eller kontrolleras enligt 4 eller 5 § ska Statens institutionsstyrelse, om det behövs, undersöka om den som barnet eller den unge vill kommunicera med är dömd eller misstänkt för brott.

I den utsträckning det behövs får myndigheten också hämta in upplysningar om personliga förhållanden i övrigt i fråga om den som barnet eller den unge vill kommunicera med.

Den som barnet eller den unge vill kommunicera med ska i förväg informeras om att en bakgrundskontroll enligt första stycket kan göras och vad kontrollen kan omfatta.

8 kap. Begränsningar av besök och kontroll av besökare

Generell begränsning av besök

1 § På särskilda ungdomshem får barn och unga som är omhändertagna på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga endast ta emot besök i den utsträckning det är lämpligt.

I lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård finns ytterligare bestämmelser om besök på särskilda ungdomshem.

Individuell begränsning av besök

2 § Besök till ett barn eller en ung person som är omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga får, utöver vad som anges i 1 §, vägras om det kan äventyra vården av barnet eller den unge, ordningen eller säkerheten på det särskilda ungdomshemmet eller vara till skada för barnet eller den unge eller för någon annan, på ett sätt som inte kan avhjälpas genom att besöket till barnet eller den unge begränsas, övervakas eller kontrolleras enligt 3 §.

3 § Besök till barnet eller den unge enligt 1 § får begränsas, övervakas eller på något annat sätt kontrolleras om det behövs med hänsyn till vården av barnet eller den unge, ordningen eller säkerheten på det särskilda ungdomshemmet eller för att förhindra skada för barnet eller den unge eller för någon annan.

Vid övervakning eller annan kontroll ska barnet eller den unge och besökaren informeras om kontrollen i förväg.

Ett besök av en advokat som biträder barnet eller den unge i en rättslig angelägenhet får övervakas eller kontrolleras endast om advokaten eller barnet eller den unge begär det.

4 § Beslut om begränsningar av besök enligt 2 eller 3 § får gälla i högst 30 dagar. När det inte längre finns förutsättningar för beslutet ska det upphävas.

Bakgrundskontroll av besökare

5 § Vid en bedömning av om besök bör vägras, begränsas, övervakas eller kontrolleras enligt 2 eller 3 § ska Statens institutionsstyrelse, om det behövs, undersöka om den som barnet eller den unge vill få besök av är dömd eller misstänkt för brott.

I den utsträckning det behövs får myndigheten också hämta in upplysningar om personliga förhållanden i övrigt i fråga om besökaren till barnet eller den unge.

Besökaren ska i förväg informeras om att en bakgrundskontroll enligt första stycket kan göras och vad kontrollen kan omfatta.

Kroppsvisitation av besökare

6 § Om det är nödvändigt av säkerhetsskäl, får ett besök till barn och unga som är omhändertagna på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga på ett särskilt ungdomshem villkoras av att besökaren genomgår kroppsvisitation.

Vid kroppsvisitation ska den som kontrolleras visas all den hänsyn som omständigheterna medger. Kroppsvisitation ska, om möjligt, utföras i närvaro av en annan person än den som genomför visitationen.

9 kap. Handläggning och offentligt biträde

Skyndsamhetskrav vid handläggningen

1 § Ärenden och mål enligt denna lag ska handläggas skyndsamt.

Beslut av Statens institutionsstyrelse gäller omedelbart

2 § Beslut enligt denna lag fattas av Statens institutionsstyrelse. Besluten gäller omedelbart, om inte myndigheten bestämmer något annat.

Delgivning

3 § Vid delgivning med en enskild i ett ärende eller mål enligt denna lag får 34–38 och 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932) inte tillämpas.

Offentligt biträde

4 § När ett barn som är under 15 år uttrycker en vilja att överklaga ett beslut enligt 10 kap. 1 § ska ett offentligt biträde förordnas för barnet, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

5 § När ett barn som har fyllt 15 år eller en ung person uttrycker en vilja att överklaga ett beslut om vård i enskildhet, vård vid läsbar enhet eller avskildhet enligt 10 kap. 1 § första stycket 6 ska ett offentligt biträde

förordnas för honom eller henne, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

6 § När behov av ett offentligt biträde uppkommer enligt 4 eller 5 § ska Statens institutionsstyrelse skyndsamt anmäla detta till förvaltningsrätten.

7 § Ett barn eller en ung person får själv ansöka om att ett offentligt biträde ska förordnas för honom eller henne och fullfölja sin talan i denna fråga. En ansökan lämnas in till Statens institutionsstyrelse, förvaltningsrätten eller en annan domstol som handlägger målet.

Statens institutionsstyrelse ska skyndsamt lämna över en ansökan om ett offentligt biträde till förvaltningsrätten.

8 § Frågor om offentligt biträde prövas av den domstol som handlägger målet. I ärenden hos Statens institutionsstyrelse prövas frågor om offentligt biträde av förvaltningsrätten.

Barnets ställföreträdare

9 § Den som är förordnad som ett offentligt biträde enligt 4 § är utan särskilt förordnande barnets ställföreträdare i det ärende eller mål som förordnandet avser.

10 kap. Överklagande

Beslut som går att överklaga

1 § Statens institutionsstyrelses beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. förstörande eller försäljning av egendom enligt 4 kap. 2 §,
2. drogtest enligt 4 kap. 4 §,
3. rumsvsitation enligt 4 kap. 5 §,
4. kontroll av brev och andra försändelser enligt 4 kap. 7 §,
5. kroppsvisitation eller ytlig kroppsbesiktning enligt 5 kap. 1 §,
6. vård i enskildhet enligt 6 kap. 2 §, vård vid låsbar enhet enligt 6 kap. 3 §, avskildhet enligt 6 kap. 4 eller 6 §,
7. begränsningar i rätten att använda elektroniska kommunikationstjänster enligt 7 kap. 4 eller 5 §, eller
8. begränsningar i rätten att ta emot besök enligt 8 kap. 2 eller 3 §.

2 § Överklagande enligt lagen prövas av den förvaltningsrätt som prövat beslutet om omedelbart omhändertagande för vård eller för tillfällig vård, eller beslutat om omhändertagande för vård enligt lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga.

3 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Nämndemän i kammarrätten

4 § Vid handläggning i kammarrätt av mål enligt denna lag ska nämndemän ingå i rätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.
2. Ett beslut enligt en bestämmelse i den upphävda lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga ska anses som ett beslut enligt motsvarande bestämmelse i denna lag.

3 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 36 kap. 5 § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 kap.

5 §¹

Den som till följd av 15 kap. 1 eller 2 §, 16 kap. 1 § eller 18 kap. 5, 6 eller 7 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller någon bestämmelse, till vilken det hänvisas i något av dessa lagrum, inte får lämna en uppgift får inte höras som vittne om uppgiften utan att den myndighet, i vars verksamhet uppgiften har inhämtats, har gett sitt tillstånd.

Advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter, familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2025:400) och deras biträden samt auktoriserade patentombud och deras biträden såvitt avser patenträttsliga angelägenheter enligt 2 § 1 lagen (2010:1052) om auktorisation av patentombud, får höras som vittnen om något som i denna deras yrkesutövning anförtratts dem eller som de i samband därmed har erfårit, endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. Medlare enligt denna balk, 6 kap. 18 a § föräldrabalken, lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder eller lagen (2011:860) om medling i vissa privaträttsliga tvister och deras biträden, får höras som vittnen om vad som anförtratts dem vid medlingen eller som de i samband därmed erfårit, endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. Den som till följd av 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen inte får lämna uppgifter som avses där får höras som vittne om dem endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån sekretessen gäller samtycker till det.

Rättegångsombud, biträden eller försvarare får höras som vittnen om vad som anförtratts dem för uppdragets fullgörande endast om parten medger det.

Trots det som sägs i andra eller tredje stycket föreligger skyldighet att vittna för

1. advokater och deras biträden, dock inte försvarare, i mål angående brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

2. andra än försvarare och advokater samt deras biträden i mål angående brott som avses i 10 kap. 21 och 23 §§ offentlighets- och sekretesslagen, och

3. den som har uppgiftsskyldighet enligt 20 kap. 6 § socialtjänstlagen i mål enligt 18 kap. 11 §, 22 kap. 2 eller 4 § eller 24 kap. 4 eller 5 § samma lag, enligt *lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller enligt*

3. den som har uppgiftsskyldighet enligt 20 kap. 6 § socialtjänstlagen i mål enligt 18 kap. 11 §, 22 kap. 2 eller 4 § eller 24 kap. 4 eller 5 § samma lag, enligt *lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, enligt lagen*

¹ Senaste lydelse 2025:401.

lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende. *(2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga eller enligt lagen (2026:000) om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården.*

Den som är präst inom ett trossamfund eller den som i ett sådant samfund har motsvarande ställning får inte höras som vittne om något som han eller hon har erfarit under bikt eller enskild själavård.

Den som har tystnadsplikt enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen får höras som vittne om förhållanden som tystnadsplikten avser endast i den mån det föreskrivs i 3 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Om någon enligt det som sägs i denna paragraf inte får höras som vittne om ett visst förhållande, får vittnesförhör inte heller äga rum med den som under tystnadsplikt biträtt med tolkning eller översättning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

4 Förslag till lag om ändring i föräldrabalken

Härigenom föreskrivs att 21 kap. 7 § föräldrabalken¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 kap.

7 §²

Även om en dom eller ett beslut som avses i 1 a § första stycket inte finns, kan barnets vårdnadshavare, när barnet vistas hos någon annan, begära att rätten beslutar om en åtgärd för att barnet ska flyttas över till vårdnadshavaren.

Rätten kan vägra att vidta den begärda åtgärden, om det av hänsyn till barnets bästa behövs en prövning av frågan om vårdnaden.

En åtgärd enligt första stycket får inte beslutas om ett flyttningsförbud enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga gäller i fråga om barnet.

En åtgärd enligt första stycket får inte beslutas om ett flyttningsförbud enligt lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga gäller i fråga om barnet.

I övrigt gäller 1–6 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Balken omtryckt 1995:974.

² Senaste lydelse 2022:949.

5 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 4 § och 32 kap. 1 och 1 a §§ brottsbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2026:1318

Föreslagen lydelse

7 kap.

4 §

Den som obehörigen skiljer ett barn under femton år från någon som har vårdnaden om barnet döms för *egenmäktighet med barn* till böter eller fängelse i högst två år, om gärningen inte utgör brott mot frihet. Detsamma gäller, om den som gemensamt med någon annan har vårdnaden om ett barn under femton år utan beaktansvärt skäl egenmäktigt skiljer barnet från den andra vårdnadshavaren eller om den som ska ha vårdnaden obehörigen bemäktigar sig barnet och därigenom själv tar sig rätt.

Till ansvar enligt första stycket döms också den som

1. obehörigen skiljer ett barn under femton år från någon som vårdar barnet med stöd av lagen (1990:52) *med särskilda bestämmelser om vård av unga*, om gärningen inte utgör brott mot frihet eller främjande av flykt, eller

2. för bort eller annars undanhåller ett barn under femton år, om gärningen är ägnad att hindra att vård enligt lagen *med särskilda bestämmelser om vård av unga* påbörjas och gärningen inte utgör brott mot frihet.

Om ett brott som avses i första eller andra stycket är grovt, döms till fängelse i lägst ett och högst sex år.

1. obehörigen skiljer ett barn under femton år från någon som vårdar barnet med stöd av lagen (2026:000) *om omhändertagande för vård av barn och unga*, om gärningen inte utgör brott mot frihet eller främjande av flykt, eller

2. för bort eller annars undanhåller ett barn under femton år, om gärningen är ägnad att hindra att vård enligt lagen *om omhändertagande för vård av barn och unga* påbörjas och gärningen inte utgör brott mot frihet.

Lydelse enligt prop. 2025/26:293

Föreslagen lydelse

32 kap.

1 §

Den som har begått brott innan han eller hon fyllt arton år får dömas till ungdomsvård om han eller hon har ett särskilt behov av vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2025:400) eller lagen (1990:52) *med särskilda bestämmelser om vård av unga* och sådan vård eller åtgärd kan *beredas* den unge. Vården och åtgärderna ska syfta till att motverka att den unge utvecklas ogynnsamt.

Den som har begått brott innan han eller hon fyllt arton år får dömas till ungdomsvård om han eller hon har ett särskilt behov av vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2025:400) eller lagen (2026:000) *om omhändertagande för vård av barn och unga* och sådan vård eller åtgärd kan *beslutas* för den unge. Vården och åtgärderna ska syfta till att motverka att den unge utvecklas ogynnsamt.

Den som har fyllt arton år när dom meddelas får dömas till ungdomsvård endast om det finns särskilda skäl för det. Den som har fyllt tjugoett år vid denna tidpunkt får inte dömas till ungdomsvård.

Ungdomsvård får dömas ut endast om socialtjänstens planerade åtgärder kan anses tillräckligt ingripande med hänsyn till brottslighetens straffvärde och art samt den unges tidigare brottslighet.

1 a §

När påföljden bestäms till ungdomsvård gäller följande.

1. Om åtgärderna ska vidtas med stöd av socialtjänstlagen (2025:400), ska rätten besluta en föreskrift om att den unge ska följa det ungdomskontrakt som upprättats av socialnämnden. Innehållet i kontraktet ska framgå av domen.

2. Om åtgärderna ska vidtas med stöd av lagen (1990:52) *med särskilda bestämmelser om vård av unga*, ska den vårdplan som upprättats av socialnämnden fogas till domen.

2. Om åtgärderna ska vidtas med stöd av lagen (2026:000) *om omhändertagande för vård av barn och unga*, ska den vårdplan som upprättats av socialnämnden fogas till domen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

6 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken
dels att 7 kap. 2 § och 106 kap. 5 och 12 §§ ska ha följande lydelse,
dels att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen
(2026:517) om ändring i den balken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2025/26:293 Föreslagen lydelse

7 kap.

2 §

Försäkrad för statligt personskadeskydd enligt 43 kap. är

1. den som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspplikt, eller inställer sig till mönstring eller annan uttagning enligt den lagen eller genomgår militär utbildning inom Försvarmakten som rekryt,

2. den som medverkar i räddningstjänst eller i övning med en kommunal organisation för räddningstjänst enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, eller i räddningstjänst enligt 10 kap. 1 § andra stycket luftfartslagen (2010:500),

3. den som är intagen i kriminalvårdsanstalt, i ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller i ett hem som avses i 22 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall samt den som avtjänar fängelsestraff med elektronisk övervakning i kontrollerat boende, är häktad, anhållen eller i annat fall intagen eller tagen i förvar i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest,

3. den som är intagen i kriminalvårdsanstalt, i ett hem som avses i 15 kap. 1 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga eller i ett hem som avses i 22 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall samt den som avtjänar fängelsestraff med elektronisk övervakning i kontrollerat boende, är häktad, anhållen eller i annat fall intagen eller tagen i förvar i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest,

4. den som utför samhällstjänst på grund av en föreskrift som har meddelats med stöd av 27 kap. 2 a § eller 28 kap. 2 a § brottsbalken,

5. den som utför ungdomstjänst enligt 32 kap. 2 § brottsbalken, och

6. den som utför oavlönat arbete enligt en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 kap. 5 § första stycket 2 lagen (2025:1053) om verkställighet av fängelsestraff med elektronisk övervakning.

Lydelse enligt SFS 2026:1232 Föreslagen lydelse

106 kap.

5 §

Om en kvinna vid tiden för förlossningen är intagen i kriminalvårdsanstalt eller ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller avtjänar fängelsestraff med

Om en kvinna vid tiden för förlossningen är intagen i kriminalvårdsanstalt eller ett hem som avses i 15 kap. 1 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga eller avtjänar fängelse-

elektronisk övervakning i kontrollerat boende får Försäkringskassan på framställning av föreståndaren för inrättningen besluta att den föräldrapenning som kvinnan har rätt till ska betalas ut till föreståndaren att användas för kvinnans och barnets nytta.

straff med elektronisk övervakning i kontrollerat boende får Försäkringskassan på framställning av föreståndaren för inrättningen besluta att den föräldrapenning som kvinnan har rätt till ska betalas ut till föreståndaren att användas för kvinnans och barnets nytta.

12 §

Sjukpenning lämnas inte för tid när den försäkrade

1. fullgör någon annan tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspåbud än grundutbildning som är längre än 60 dagar,

2. är intagen i sådant hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga med stöd av 3 § samma lag,

2. är intagen i sådant hem som avses i 15 kap. 1 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga och omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § samma lag,

3. är häktad, är intagen i kriminalvårdsanstalt eller avtjänar fängelsestraff med elektronisk övervakning i kontrollerat boende, eller

4. i annat fall än som anges i 2 eller 3 av någon annan orsak än sjukdom tagits om hand på det allmännas bekostnad.

Lydelse enligt SFS 2026:517

Föreslagen lydelse

2. Äldre bestämmelser gäller för den som är intagen i ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga för verkställighet av sluten ungdomsvård samt för den som är dömd till sluten ungdomsvård men som inte har inställt sig vid ett sådant hem den dagen påföljden ska verkställas.

2. Äldre bestämmelser gäller för den som är intagen i ett hem som avses i 15 kap. 1 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga för verkställighet av sluten ungdomsvård samt för den som är dömd till sluten ungdomsvård men som inte har inställt sig vid ett sådant hem den dagen påföljden ska verkställas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Härigenom föreskrivs att 9, 11 och 17 §§ lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Om någon, som med stöd av 3 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga har intagits i ett sådant hem som avses i 12 § den lagen, misstänks för att ha begått brott som hör under allmänt åtal, innan vården vid hemmet har avslutats, *skall* åklagaren pröva om åtal lämpligen bör ske. Innan åtalsfrågan avgörs, *skall* föreståndaren för hemmet höras, om det inte är obehövligt.

Om någon, som är omhändertagen på grund av något sådant eget beteende som anges i 3 kap. 3 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga har intagits i ett sådant hem som avses i 15 kap. 1 § den lagen, misstänks för att ha begått brott som hör under allmänt åtal, innan vården vid hemmet har avslutats, *ska* åklagaren pröva om åtal lämpligen bör ske. Innan åtalsfrågan avgörs, *ska* föreståndaren för hemmet höras, om det inte är obehövligt.

11 §²

I fråga om den som misstänks för att ha begått brott innan han eller hon fyllt arton år ska åklagaren, innan beslut fattas i åtalsfrågan, inhämta yttrande från socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2025:400) har ansvaret för den unge, om denne har erkänt gärningen eller det annars finns skäligen misstanke att han eller hon har begått brottet och sådant yttrande inte inhämtats under förundersökningen. Yttrande behöver inte inhämtas om brottet är ringa, om det är uppenbart att det finns förutsättningar för straffvarning eller åtalsunderlåtelse eller om det annars är obehövligt.

Om förundersökningen gäller brott på vilket fängelse kan följa, ska, om möjligt, undersökningsledaren begära ett sådant yttrande som avses i första stycket senast i samband med delgivning av brottsmisstanke enligt 23 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken.

Ett yttrande ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som nämnden tidigare har vidtagit i fråga om den unge samt en bedömning av om den unge har ett särskilt behov av åtgärder som syftar till att motverka att han eller hon utveck-

Ett yttrande ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som nämnden tidigare har vidtagit i fråga om den unge samt en bedömning av om den unge har ett särskilt behov av åtgärder som syftar till att motverka att han eller hon utveck-

¹ Senaste lydelse 1994:1760.

² Senaste lydelse 2025:405.

las ogynnsamt. Yttrandet ska i förekommande fall även innehålla en redovisning av i vilken utsträckning den unge fullgjort en sådan tidigare utdömd ungdomsvård eller ungdomstjänst som nämnden har uppgift om. Vidare ska yttrandet innehålla en redovisning av de åtgärder som nämnden avser att vidta. Åtgärderna ska redovisas i ett ungdomskontrakt om de vidtas med stöd av socialtjänstlagen och i en vårdplan om de vidtas med stöd av lagen (1990:52) *med särskilda bestämmelser om vård av unga*. Arten, omfattningen och varaktigheten av åtgärderna ska framgå av kontraktet eller vårdplanen. Yttrandet ska, om undersökningsledaren eller, i de fall som avses i första stycket, åklagaren begär det eller om nämnden finner det nödvändigt, även innehålla en redogörelse för den unges personliga utveckling och levnadsomständigheter i övrigt. Ett yttrande ska också innehålla en bedömning av om ungdomstjänst är en lämplig påföljd med hänsyn till den unges person och övriga omständigheter.

Nämnden ska även utan samband med yttrande lämna den som har ansvar för att inhämta yttrande de upplysningar som denne begär i fråga om den unge.

las ogynnsamt. Yttrandet ska i förekommande fall även innehålla en redovisning av i vilken utsträckning den unge fullgjort en sådan tidigare utdömd ungdomsvård eller ungdomstjänst som nämnden har uppgift om. Vidare ska yttrandet innehålla en redovisning av de åtgärder som nämnden avser att vidta. Åtgärderna ska redovisas i ett ungdomskontrakt om de vidtas med stöd av socialtjänstlagen och i en vårdplan om de vidtas med stöd av lagen (2026:000) *om omhändertagande för vård av barn och unga*. Arten, omfattningen och varaktigheten av åtgärderna ska framgå av kontraktet eller vårdplanen. Yttrandet ska, om undersökningsledaren eller, i de fall som avses i första stycket, åklagaren begär det eller om nämnden finner det nödvändigt, även innehålla en redogörelse för den unges personliga utveckling och levnadsomständigheter i övrigt. Ett yttrande ska också innehålla en bedömning av om ungdomstjänst är en lämplig påföljd med hänsyn till den unges person och övriga omständigheter.

17 §³

Straffvarning får beslutas, om den unge blir föremål för sådan åtgärd som anges nedan och det med skäl kan antas att därigenom vidtas vad som är lämpligast för den unge:

1. vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2025:400),
2. *vård* eller annan åtgärd enligt lagen (1990:52) *med särskilda bestämmelser om vård av unga*, eller 2. *omhändertagande* eller annan åtgärd enligt lagen (2026:000) *om omhändertagande för vård av barn och unga*, eller
3. annan åtgärd som innebär att den unge får hjälp eller stöd.

Straffvarning får också beslutas, om det är uppenbart att brottet har skett av okynne eller förhastande.

Vid bedömningen av om straffvarning ska beslutas ska åklagaren utöver vad som följer av första och andra styckena särskilt beakta den unges vilja

³ Senaste lydelse 2025:405.

att ersätta målsäganden för skada som uppkommit genom brottet, att avhjälpa eller begränsa skadan, att på annat sätt gottgöra målsäganden eller att medverka till att medling kommer till stånd enligt lagen (2002:445) om medling med anledning av brott.

Straffvarning får inte beslutas, om något väsentligt allmänt eller enskilt intresse därigenom åsidosätts. Vid bedömningen av om något väsentligt allmänt intresse åsidosätts ska det särskilt beaktas om den unge tidigare har gjort sig skyldig till brott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2026:787

Föreslagen lydelse

18 §

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. vid åtgärder som endast avser måls beredande,
2. vid förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av en annan förvaltningsrätt,
3. vid beslut som endast avser rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende, och
4. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsuttan rätt, är en förvaltningsrätt domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Åtgärder som endast avser beredandet av ett mål och som inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna domare, får utföras av någon annan som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid en allmän förvaltningsdomstol, en allmän domstol eller en hyresnämnd. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om detta.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande i sak av

1. mål av enkel beskaffenhet,
2. mål om bevissäkring och betalningssäkring enligt skatteförfarandelagen (2011:1244), om besiktning enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152), om en uppgifts eller handlings undantagande från kontroll enligt skatteförfarandelagen eller någon annan skatteförfattning,

3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 och 6 a §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, mål om vård vid en läsbar enhet enligt 15 b § samma lag, mål om avskildhet enligt 15 c § samma lag, mål om vård i enskildhet enligt 15 d § samma lag, mål om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 § samma lag, mål om tillfälligt utreseförbud enligt 31 d § samma lag, mål om omedelbar insats enligt 4 kap. 1 § lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, mål om omedelbart omhändertagande enligt 13 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, mål om vård i enskildhet enligt 34 a § samma lag,

3. mål om omedelbart omhändertagande för vård eller för tillfällig vård enligt 5 kap. 1 och 2 §§ lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga, mål om tillfälligt flyttningsförbud enligt 12 kap. 6 § samma lag, mål om tillfälligt utreseförbud enligt 13 kap. 6 § samma lag, mål om vård i enskildhet enligt 6 kap. 2 § lagen (2026:000) om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården, mål om vård på läsbar enhet enligt 6 kap. 3 § samma lag, mål om avskildhet i anslutning till dygnsvilan enligt 6 kap. 4 § samma lag, mål om avskildhet på grund av barnets eller den unges eget uppträdande enligt 6 kap. 6 §

mål om avskildhet enligt 34 b § samma lag, mål om tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168), mål enligt 12 § första stycket och 33 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, mål enligt 18 § första stycket 3–5 och 9 när det gäller de fall då vården inte har förenats med särskild utskrivningsprövning eller 6 lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, mål om förvar och uppsikt enligt utlänningslagen (2005:716), mål enligt strafftidslagen (2018:1251) och mål enligt fängelselagen (2010:610),

samma lag, mål om omedelbar insats enligt 4 kap. 1 § lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, mål om omedelbart omhändertagande enligt 13 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, mål om vård i enskildhet enligt 34 a § samma lag, mål om avskildhet enligt 34 b § samma lag, mål om tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168), mål enligt 12 § första stycket och 33 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, mål enligt 18 § första stycket 3–5 och 9 när det gäller de fall då vården inte har förenats med särskild utskrivningsprövning eller 6 lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, mål om förvar och uppsikt enligt utlänningslagen (2005:716), mål enligt strafftidslagen (2018:1251) och mål enligt fängelselagen (2010:610),

4. mål enligt folkbokföringsförfattningarna, mål om preliminär skatt eller om anstånd med att betala skatt eller avgifter enligt skatteförfattningarna,

5. mål enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller lagen (2022:760) om upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg,

6. mål som avser en fråga av betydelse för inkomstbeskattningen, dock endast om värdet av vad som yrkas i målet uppenbart inte överstiger hälften av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken,

7. mål enligt lagen (2004:629) om trängselskatt,

8. mål enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem och lagen (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post,

9. mål enligt lagen (2024:954) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster som avser en

a) inspektion,

b) prövning av om en handling skyddas av advokatsekretess enligt 3 kap. 14 § samma lag, eller

c) tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till en tjänst eller ett onlinegränssnitt,

10. mål om betalningssäkring enligt socialförsäkringsbalken eller lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd, och

11. mål om prövning av om en handling skyddas av advokaters tystnadsplikt enligt 8 § lagen (2025:1408) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

9 Förslag till lag om ändring i passlagen (1978:302)

Härigenom föreskrivs att 7 a och 12 §§ passlagen (1978:302) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §¹

Ansökan om pass ska, utöver vad som anges i 7 §, avslås om sökanden är *underkastad* ett utreseförbud enligt 31 a § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller ett tillfälligt utreseförbud enligt 31 d § samma lag.

Om det finns hinder mot att utfärda ett pass enligt första stycket och sökanden har meddelats ett tillfälligt undantag från utreseförbudet enligt 31 i § samma lag, har sökanden rätt att på ansökan få ett provisoriskt pass utfärdat om inte annat följer av denna lag.

Ansökan om pass ska, utöver vad som anges i 7 §, avslås om sökanden är *föremål för* ett utreseförbud enligt 13 kap. 1 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga eller ett tillfälligt utreseförbud enligt 13 kap. 6 § samma lag.

Om det finns hinder mot att utfärda ett pass enligt första stycket och sökanden har meddelats ett tillfälligt undantag från utreseförbudet enligt 13 kap. 12 § samma lag, har sökanden rätt att på ansökan få ett provisoriskt pass utfärdat om inte annat följer av denna lag.

Lydelse enligt SFS 2026:520

Föreslagen lydelse

12 §

Passmyndigheten ska återkalla ett gällande pass, om

1. passinnehavaren har förlorat eller efter ansökan har befriats från sitt svenska medborgarskap,
2. passet avser barn under arton år och barnets vårdnadshavare eller, om barnet vistas här i landet och står under vårdnad av båda föräldrarna, en av dem begär att passet ska återkallas och det inte finns synnerliga skäl mot återkallelse,
3. en passinnehavare, som är efterlyst och ska omhändertas omedelbart vid anträffandet, uppehåller sig utomlands och det av särskilda skäl är motiverat att passet återkallas,
4. passinnehavaren genom en dom som har fått laga kraft har dömts till frihetsberövande påföljd, som inte har börjat verkställas, och det finns sannolika skäl att anta att han eller hon har för avsikt att undandra sig verkställigheten,
5. passinnehavaren avtjänar fängelsestraff och den sammanlagda tiden att avtjäna är fängelse i minst ett år och innehavaren inte har villkorligt frigetts,
6. passinnehavaren avtjänar säkerhetsförvaring,

¹ Senaste lydelse 2020:351.

7. passinnehavaren genomgår rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård,

8. det fanns hinder mot att bevilja passansökan enligt 7 § vid tiden för passets utfärdande och hindret fortfarande består,

9. någon annan än den som passet är utfärdat till förfogar över passet, eller

10. passinnehavaren är *underkastad* ett utreseförbud enligt 31 a § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller ett tillfälligt utreseförbud enligt 31 d § samma lag.

10. passinnehavaren är *föremål* för ett utreseförbud enligt 13 kap. 1 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga eller ett tillfälligt utreseförbud enligt 13 kap. 6 § samma lag.

Ett särskilt pass ska dessutom återkallas, när de skäl som har lett till att passet utfärdades inte längre finns.

Det som sägs i första stycket 2 ska inte gälla i det fall pass har utfärdats utan vårdnadshavares medgivande enligt 11 § andra stycket.

Det som sägs i första stycket 10 ska inte gälla i det fall pass har utfärdats enligt 7 a § andra stycket eller 11 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

10 Förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387)

Härigenom föreskrivs att 29 a § polislagen (1984:387) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2026:521

Föreslagen lydelse

29 a §

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen får överlämna till Kriminalvården att transportera någon som är berövad friheten. Vid en sådan transport tillämpas följande bestämmelser i häkteslagen (2010:611):

- 4 kap. 4 § om kroppsvisitation,
- 4 kap. 10 § första stycket om användning av fängsel, och
- 8 kap. 2 a § om möjligheten att i vissa fall begära hjälp av Polismyndigheten.

Om det behövs för planeringen och genomförandet av transporten, ska Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, utan hinder av sekretess, lämna Kriminalvården de uppgifter som avses i 45 b § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, 43 b § lagen (1990:52) *med särskilda bestämmelser om vård av unga*, 47 b § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, 27 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård eller 10 kap. 19 c § utlänningslagen (2005:716).

Om det behövs för planeringen och genomförandet av transporten, ska Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, utan hinder av sekretess, lämna Kriminalvården de uppgifter som avses i 45 b § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, 20 kap. 4 § lagen (2026:000) *om omhändertagande för vård av barn och unga*, 47 b § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, 27 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård eller 10 kap. 19 c § utlänningslagen (2005:716).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

Om det i ett mål om vårdnad om barn eller i ett mål om vård av barn enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga framkommer att ansökan har gjorts om överflyttning av barnet enligt 11 § första stycket, får rätten inte besluta i frågan om vårdnaden eller *vården* förrän denna ansökan har prövats.

Får rätten i ett mål som avses i första stycket underrättelse av centralmyndigheten om att ett barn, på sätt som sägs i 11 § andra stycket, olovligen har förts hit till landet eller olovligen hålls kvar här utan att ansökan har gjorts om överflyttning av barnet enligt 11 § första stycket, får rätten inte besluta i frågan om vårdnaden eller *vården* förrän det har förflutit en rimlig tid för att göra en sådan ansökan.

Om det i ett mål om vårdnad om barn eller i ett mål om *omhändertagande* för vård av barn enligt lagen (2026:000) om *omhändertagande* för vård av barn och unga framkommer att ansökan har gjorts om överflyttning av barnet enligt 11 § första stycket, får rätten inte besluta i frågan om vårdnaden eller *omhändertagandet* förrän denna ansökan har prövats.

Får rätten i ett mål som avses i första stycket underrättelse av centralmyndigheten om att ett barn, på sätt som sägs i 11 § andra stycket, olovligen har förts hit till landet eller olovligen hålls kvar här utan att ansökan har gjorts om överflyttning av barnet enligt 11 § första stycket, får rätten inte besluta i frågan om vårdnaden eller *omhändertagandet* förrän det har förflutit en rimlig tid för att göra en sådan ansökan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 1993:212.

12 Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

Härigenom föreskrivs att 17 och 30 §§ folkbokföringslagen (1991:481) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

Skyddad folkbokföring får begränsas till en viss tid.

Om den som har medgetts skyddad folkbokföring anmäler hos Skatteverket att skyddad folkbokföring inte längre behövs eller om det finns särskilda skäl för det, ska Skatteverket besluta att den skyddade folkbokföringen ska upphöra att gälla.

Om ett barn har medgetts skyddad folkbokföring efter ansökan av socialnämnden enligt 30 § tredje stycket, upphör den skyddade folkbokföringen att gälla

1. om socialnämnden anmäler hos Skatteverket att den inte längre behövs,

2. om det finns särskilda skäl för det, eller

3. senast när *vården enligt 2 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga* upphör.

3. senast när *omhändertagandet för vård på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga* upphör.

30 §²

För barn under 18 år ska anmälan enligt 25 §, 26 § första eller andra stycket eller 27 § göras av barnets vårdnadshavare. Barn som har fyllt 16 år har dock rätt att själv göra sådan anmälan.

För barn under 18 år får ansökan enligt 16 § göras av endast en vårdnadshavare, om syftet med ansökningen är att skydda mot den andre vårdnadshavaren.

För barn under 18 år får ansökan enligt 16 § göras av socialnämnden, om barnet *vårdas* med stöd av ett lagakraftvunnet beslut enligt 2 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och syftet med ansökningen är att skydda barnet

För barn under 18 år får ansökan enligt 16 § göras av socialnämnden, om barnet *är omhändertaget för vård på grund av något sådant förhållande i hemmet som anges i 3 kap. 2 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga, beslutet fått laga kraft* och syftet med ansökningen är att skydda barnet

1. mot båda vårdnadshavarna eller, om barnet endast har en vårdnadshavare, mot vårdnadshavaren,

¹ Senaste lydelse 2018:684.

² Senaste lydelse 2018:684.

2. mot den ena vårdnadshavaren när den andre vårdnadshavaren inte vill eller förmår skydda barnet, eller

3. mot en annan person än vårdnadshavaren eller vårdnadshavarna när vårdnadshavaren eller vårdnadshavarna inte vill eller förmår skydda barnet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2026:524

Föreslagen lydelse

8 §

Vid sluten rättspsykiatrisk vård enligt denna lag gäller, om inte annat anges i 8 a §, i tillämpliga delar bestämmelserna i 18–24 §§ lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.

I fråga om den som är anhållen, häktad eller intagen i eller ska förpassas till kriminalvårdsanstalt får Kriminalvården i särskilda fall, om det behövs från ordnings- eller säkerhetssynpunkt, besluta om särskilda inskränkningar i rätten att ta emot eller skicka försändelser, att ta emot besök eller att stå i förbindelse med utomstående genom elektronisk kommunikation. Försändelser som avses i 3 kap. 6 § häkteslagen (2010:611) från den som är häktad eller anhållen, försändelser som avses i 7 kap. 6 § fängelselagen (2010:610) från den som är intagen liksom brev som avses i 19 § *andra stycket* lagen (1990:52) *med särskilda bestämmelser om vård av unga* ska dock alltid vidarebefordras utan föregående granskning.

I fråga om den som är anhållen, häktad eller intagen i eller ska förpassas till kriminalvårdsanstalt får Kriminalvården i särskilda fall, om det behövs från ordnings- eller säkerhetssynpunkt, besluta om särskilda inskränkningar i rätten att ta emot eller skicka försändelser, att ta emot besök eller att stå i förbindelse med utomstående genom elektronisk kommunikation. Försändelser som avses i 3 kap. 6 § häkteslagen (2010:611) från den som är häktad eller anhållen, försändelser som avses i 7 kap. 6 § fängelselagen (2010:610) från den som är intagen liksom brev som avses i 4 kap. 7 § *tredje stycket* lagen (2026:000) *om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården* ska dock alltid vidarebefordras utan föregående granskning.

I fråga om den som ges rättspsykiatrisk vård efter beslut av domstol eller som är intagen i kriminalvårdsanstalt får regeringen i särskilda fall, om det behövs med hänsyn till rikets säkerhet eller till risken för att denne under vistelsen på sjukvårdsinrättningen medverkar till terroristbrott enligt 4 § terroristbrottslagen (2022:666), besluta om särskilda inskränkningar i rätten att ta emot eller skicka försändelser, ta emot besök eller stå i förbindelse med utomstående genom elektronisk kommunikation.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård

Härigenom föreskrivs att 1 och 4 §§ lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag gäller beträffande besök på vårdinstitutioner och sjukvårdsinrättningar till dem som är tvångsintagna för vård enligt

1. lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
2. lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
2. lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga,
3. lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård,
4. lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, och
5. lagen (1993:388) om införande av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Lagen gäller också för besök till dem som är isolerade enligt 5 kap. 1 § eller tillfälligt isolerade enligt 5 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168).

4 §²

Vad som sägs i 3 § gäller inte

1. besök av personer för vilka 14 § andra stycket 1 lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga är tillämplig,
1. besök av personer för vilka 7 kap. 2 § första stycket 1 lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga är tillämplig,
2. inskränkningar i den intagnes rätt när 5 kap. 12 § smittskyddslagen (2004:168) är tillämplig, och
3. när 8 § andra stycket lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård är tillämpligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2004:183.

² Senaste lydelse 2004:183.

15 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård

Härigenom föreskrivs att 1, 10, 14 a och 15 §§ lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2026:525

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag avser verkställighet av sluten ungdomsvård. Verkställigheten av sluten ungdomsvård ska ske vid sådana särskilda ungdomshem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Denna lag avser verkställighet av sluten ungdomsvård. Verkställigheten av sluten ungdomsvård ska ske vid sådana särskilda ungdomshem som avses i 15 kap. 1 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Är den dömde, när domen får verkställas, häktad eller intagen på ett särskilt ungdomshem med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, skall häktet eller det särskilda ungdomshemmet omedelbart se till att domen verkställs och att den dömde omedelbart förpassas till det särskilda ungdomshem som Statens institutionsstyrelse bestämmer.

Är den dömde, när domen får verkställas, häktad eller intagen på ett särskilt ungdomshem med stöd av lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga, ska häktet eller det särskilda ungdomshemmet omedelbart se till att domen verkställs och att den dömde omedelbart förpassas till det särskilda ungdomshem som Statens institutionsstyrelse bestämmer.

14 a §¹

Om det krävs med hänsyn till den dömdes speciella behov av vård, hans eller hennes säkerhet eller övriga intagnas säkerhet får en dömd hindras från att träffa andra intagna (vård i enskildhet).

Om det krävs med hänsyn till den dömdes speciella behov av vård, hans eller hennes säkerhet eller övriga intagnas säkerhet får en dömd hindras från att *fritt* träffa andra intagna (vård i enskildhet).

Vård i enskildhet ska vara anpassad efter den dömdes individuella vårdbehov.

En fråga om vård i enskildhet ska prövas fortlöpande och alltid omprövas inom sju dagar från senaste prövning.

¹ Senaste lydelse 2018:653.

15 §²

Vad som sägs i 16, 17, 17 b, 17 c, 19 och 20 §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga ska gälla även för den som är föremål för verkställighet av sluten ungdomsvård.

Det som sägs i 4 kap. 1–3, 5 och 7 §§ samt 5 kap. 1 och 2 §§ lagen (2026:000) om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården ska gälla även för den som är föremål för verkställighet av sluten ungdomsvård.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

² Senaste lydelse 2018:653.

16 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2026:1152

Föreslagen lydelse

2 §

I denna lag avses med socialtjänst

1. verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst, den särskilda lagstiftningen om vård utan samtycke av unga eller av missbrukare och den särskilda lagstiftningen om insatser för barn i form av skyddat boende,

1. verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst, den särskilda lagstiftningen om vård utan samtycke av *barn och* unga eller av missbrukare, den särskilda lagstiftningen om insatser för barn i form av skyddat boende *och den särskilda lagstiftningen om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården,*

2. verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd,
 3. verksamhet som i övrigt bedrivs av Statens institutionsstyrelse,
 4. verksamhet hos kommunal invandrarbyrå,
 5. verksamhet enligt lagstiftning om stöd och service till vissa funktionshindrade,
 6. handläggning av ärenden om bistånd som lämnas av socialnämnd enligt lagstiftning om mottagande av sökande av internationellt skydd och andra utlännningar,
 7. handläggning av ärenden om tillstånd till parkering för rörelsehindrade,
 8. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall, och
 9. verksamhet enligt lagen (2026:871) om utredningar för att förebygga suicid.
- Med socialtjänst avses även tillsyn, uppföljning, utvärdering, kvalitets-säkring och administration av verksamhet som avses i första stycket 1–8. Med socialtjänst avses vidare uppföljning, utvärdering, kvalitets-säkring och administration av verksamhet som avses i första stycket 9.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

17 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

En region och en eller flera kommuner som ingår i regionen får genom samverkan i en gemensam nämnd gemensamt fullgöra

1. regionens uppgifter

- enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
- enligt tandvårdslagen (1985:125),
- enligt lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård,
- enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård,
- enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
- enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården,
- enligt smittskyddslagen (2004:168), eller
- som i annat fall enligt lag ska skötas av en sådan nämnd som avses i

7 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen, och

2. kommunens uppgifter

- enligt socialtjänstlagen (2025:400),
 - enligt hälso- och sjukvårdslagen,
 - enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
 - enligt lagen (1990:52) med
 - enligt lagen (2026:000) om
- särskilda bestämmelser om vård av omhändertagande för vård av barn
unga, och unga,
- enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade,
 - enligt lagen om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården, eller
 - som i annat fall enligt lag ska skötas av socialnämnd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2025:426.

18 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Häri genom föreskrivs att 5 kap. 12 §, 10 kap. 10 § och 23 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

12 §

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som behöver *vård* enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om *vård* av unga.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som behöver *omhändertas* enligt lagen (2026:000) om *omhändertagande* för *vård* av barn och unga.

Lydelse enligt SFS 2026:1425

Föreslagen lydelse

10 kap.

10 §

Om en socialnämnd har underrättats om ett beslut enligt 9 § som avser en utlänning som är *omedelbart omhändertagen eller bereds vård* enligt lagen (1990:52) med *särskilda bestämmelser om vård* av unga eller lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, ska nämnden omedelbart underrätta den myndighet som fattat beslutet när omhändertagandet eller vården upphör.

Om en socialnämnd har underrättats om ett beslut enligt 9 § som avser en utlänning som är *omhändertagen enligt lagen (2026:000) om omhändertagande för vård* av barn och unga eller som är *omedelbart omhändertagen eller bereds vård* enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, ska nämnden omedelbart underrätta den myndighet som fattat beslutet när omhändertagandet eller vården upphör.

Om en chefsöverläkare har underrättats om ett beslut enligt 9 § som avser en utlänning som ges tvångsvård enligt lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, ska chefsöverläkaren omedelbart underrätta den myndighet som fattat beslutet när vården upphör.

Om en smittskyddsläkare har underrättats om ett beslut enligt 9 § som avser en utlänning som hålls isolerad enligt smittskyddslagen (2004:168), ska smittskyddsläkaren omedelbart underrätta den myndighet som fattat beslutet när isoleringen upphör.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***23 kap.****2 §**

Regeringen får meddela föreskrifter om att sända hem utlänningar som inte är flyktingar och som har tagits om hand enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

Regeringen får meddela föreskrifter om att sända hem utlänningar som inte är flyktingar och som har tagits om hand enligt lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga, lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

Regeringen får, efter avtal med annat land om behandling av fripassagerare, meddela föreskrifter om avvikelser från bestämmelserna i denna lag och föreskrifter om vad som i övrigt behövs för tillämpningen av avtalet. Sådana föreskrifter får inte avse förfarandet i domstol.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

19 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 26 kap. 1 och 2 §§ och 35 kap. 20 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2026:1156

Föreslagen lydelse

26 kap.

1 §

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Med socialtjänst förstås i denna lag

1. verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst, 2. verksamhet enligt den särskilda lagstiftningen om vård av unga och av missbrukare utan samtycke <i>och</i> den särskilda lagstiftningen om insatser för barn i form av skyddat boende, och 3. verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd eller av Statens institutionsstyrelse.	2. verksamhet enligt den särskilda lagstiftningen om vård av <i>barn och</i> unga och av missbrukare utan samtycke, den särskilda lagstiftningen om insatser för barn i form av skyddat boende <i>och den särskilda lagstiftningen om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården, och</i>

Till socialtjänst räknas också

1. verksamhet hos annan myndighet som innefattar omprövning av socialnämnds beslut eller särskild tillsyn över nämndens verksamhet, och
2. verksamhet hos kommunal invandrarbyrå.

Med socialtjänst jämföras

1. ärenden om bistånd åt sökande av internationellt skydd och andra utlännningar,
2. ärenden om tillstånd till parkering för rörelsehindrade,
3. ärenden hos patientnämnd om allmän omvårdnad, och
4. verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Sekretessen gäller inte om annat följer av 5, 6 eller 7 §.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Sekretessen enligt 1 § som gäller för uppgift om en underårigs vistelseort gäller också i förhållande till en förälder eller en annan vårdnadshavare till den underårige, om den underårige har

1. omhändertagits <i>eller vårdas</i>	1. omhändertagits enligt den särskilda lagstiftningen om vård av

¹ Senaste lydelse 2024:88.

om vård av unga utan samtycke och det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med omhändertagandet eller vården, eller *barn och unga utan samtycke och det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med omhändertagandet eller vården, eller*

2. beviljats skyddat boende eller en omedelbar sådan insats med stöd av lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende och det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med insatsen.

Lydelse enligt SFS 2026:529

Föreslagen lydelse

35 kap.

20 §

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men om uppgiften röjs och uppgiften hänförs sig till

1. verksamhet som enbart innefattar hjälp eller annat bistånd åt enskild,

2. ärende om omhändertagande eller handräckning enligt lagstiftningen om psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård eller om vård av missbrukare utan samtycke inom socialtjänsten,

3. ärende om handräckning enligt lagstiftningen om omsorger om psykiskt utvecklingsstörda, vård av unga utan samtycke inom socialtjänsten eller insatser för barn i form av skyddat boende med samtycke från endast en av vårdnadshavarna,

4. ärende som avses i 21 kap. föräldrabalken,

5. verksamhet som innefattar handräckning enligt smittskyddslagstiftningen eller annat bistånd åt smittskyddsläkare, eller

6. verksamhet som syftar till att upprätthålla ett utreseförbud enligt 31 a eller 31 d § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

3. ärende om handräckning enligt lagstiftningen om omsorger om psykiskt utvecklingsstörda, vård av *barn och unga* utan samtycke inom socialtjänsten eller insatser för barn i form av skyddat boende med samtycke från endast en av vårdnadshavarna,

6. verksamhet som syftar till att upprätthålla ett utreseförbud enligt 13 kap. 1 eller 6 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av *barn och unga*.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

20 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 24 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 kap.

8 §¹

Under vistelse i ett sådant hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (särskilt ungdomshem) ska skolpliktiga barn, som inte lämpligen kan fullgöra sin skolplikt på annat sätt, fullgöra den genom att delta i utbildning vid hemmet.

Under vistelse i ett sådant hem som avses i 15 kap. 1 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga (särskilt ungdomshem) ska skolpliktiga barn, som inte lämpligen kan fullgöra sin skolplikt på annat sätt, fullgöra den genom att delta i utbildning vid hemmet.

Utbildningen ska anordnas genom försorg av huvudmannen för hemmet. Den ska motsvara utbildningen i grundskolan eller i förekommande fall anpassade grundskolan eller specialskolan. För sådan utbildning ska relevanta bestämmelser i skollagen tillämpas med de nödvändiga avvikelser som följer av att barnet vistas i ett sådant hem. Följande bestämmelser behöver dock inte tillämpas:

- bestämmelser om registerkontroll (2 kap. 31–33 §§), och
- bestämmelser om lokaler och utrustning (2 kap. 35 §).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2022:1315.

21 Förslag till lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932)

Härigenom föreskrivs att 40 § delgivningslagen (2010:1932) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 §¹

Stämningmannadelgivning får utföras av stämningsman eller av den som är anställd vid

- Polismyndigheten,
- Säkerhetspolisen,
- åklagarmyndighet,
- allmän domstol,
- allmän förvaltningsdomstol,
- Kronofogdemyndigheten,
- Skatteverket,
- svensk utlandsmyndighet, och
- auktoriserat delgivningsföretag.

Stämningmannadelgivning får utföras av personal vid respektive inrättning om delgivningsmottagaren är intagen i

- kriminalvårdsanstalt,
- häkte,
- sådan undersökningsenhet som avses i 5 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning,
- sådan vårdinrättning som avses i 6 § första stycket lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård,
- sådan sjukvårdsinrättning som avses i 15 § första stycket lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård,
- sådant hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, eller
- sådant hem som avses i 22 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

– sådant hem som avses i 15 kap. 1 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga, eller

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2014:647.

22 Förslag till lag om ändring i brottsskadelagen (2014:322)

Härigenom föreskrivs att 6 § brottsskadelagen (2014:322) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Brottsskadeersättning betalas för sakskada, om brottet har begåtts av någon som var

- intagen i kriminalvårdsanstalt,
- intagen för vård i ett hem som avses i 22 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
- intagen för vård i ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, eller
- intagen för vård i ett hem som avses i 15 kap. 1 § lagen (2026:000) om omhändertagande av barn och unga, eller
- häktad enligt beslut som hade verkställts.

Brottsskadeersättning för sakskada bestäms enligt 5 kap. 7 § skadeståndslagen (1972:207).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

23 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Lagen gäller i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som

1. tillhör skolväsendet, de särskilda utbildningsformerna eller annan pedagogisk verksamhet enligt 1 kap., 24 kap. eller 25 kap. skollagen (2010:800),

2. utgör hälso- och sjukvård eller tandvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvårdslagen (1985:125), eller

3. bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:400), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

3. bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:400), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

Upphör verksamheten att vara en sådan verksamhet som avses i första stycket, gäller skyddet fortfarande i fråga om uppgifter som lämnas om den tidigare verksamheten för offentliggörande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2025:447.

24 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Med offentlig aktör avses en statlig eller kommunal myndighet eller en beslutande församling i en kommun eller en region.

Vid tillämpningen av denna lag ska med offentlig aktör jämställas

1. ett sådant offentligt styrt organ som avses i 5 §,
2. en sammanslutning som inrättats särskilt för att tillgodose behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och som består av

a) en eller flera myndigheter eller församlingar enligt första stycket, eller
b) ett eller flera organ enligt 1,

3. privata aktörer som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentlig finansierad och som

a) aktören bedriver i egenskap av enskild huvudman inom skolväsendet eller huvudman för en sådan internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800),

b) utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125), eller

c) bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:400), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, och

c) bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:400), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, och

4. enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och som till största delen har statsbidrag som finansiering av högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2025:455.

25 Förslag till lag om ändring i lagen (2020:616) om verkställighet av ungdomsövervakning

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (2020:616) om verkställighet av ungdomsövervakning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Den dömde ska träffa koordinatören två gånger i veckan under verkställigheten, om inte annat följer av andra eller tredje stycket. Tid och plats för mötena ska bestämmas av koordinatören, efter samråd med den dömde.

Om innehållet i verkställighetsplanen motiverar det, får Kriminalvården besluta att antalet möten ska begränsas till ett i veckan. Detsamma gäller om den dömde är *föremål för vård* enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Om innehållet i verkställighetsplanen motiverar det, får Kriminalvården besluta att antalet möten ska begränsas till ett i veckan. Detsamma gäller om den dömde är *omhändertagen* enligt lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga.

Om den dömde inte följer verkställighetsplanen på ett godtagbart sätt, får Kriminalvården besluta att antalet möten ska utökas, dock inte till fler än tre i veckan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

26 Förslag till lag om ändring i lagen (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Vid tillämpningen av denna lag ska med myndigheter jämföras

1. sådana aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där kommuner, regioner eller kommunalförbund utövar ett rättsligt bestämmande inflytande enligt 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), och

2. de organ som anges i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen i fråga om de verksamheter som anges där.

Med en myndighet ska också jämföras yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som

1. tillhör skolväsendet, de särskilda utbildningsformerna eller annan pedagogisk verksamhet enligt 1 kap., 24 kap. eller 25 kap. skollagen (2010:800),

2. utgör hälso- och sjukvård eller tandvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvårdslagen (1985:125), eller

3. bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:400), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

3. bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:400), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2025:458.

27 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Med en *offentlig aktör* avses i denna lag

1. en statlig eller kommunal myndighet,
 2. en beslutande församling i en kommun eller region,
 3. en sammanslutning som inrättats särskilt för att tillgodose behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och som består av
 - a) en eller flera myndigheter eller församlingar som anges i 1 och 2, eller
 - b) ett eller flera organ enligt andra stycket,
 4. en privat aktör som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som
 - a) aktören bedriver i egenskap av enskild huvudman inom skolväsendet eller huvudman för en sådan internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800),
 - b) utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125),
 - c) bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:400), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller
 - d) utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, eller
 5. en enskild utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och som till största delen har statsbidrag som finansiering av högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller av utbildning på forskarnivå.
- Med en offentlig aktör avses i denna lag även en sådan juridisk person som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och
1. som till största delen är finansierad av staten, en kommun, en region eller någon av de offentliga aktörer som avses i första stycket 1–4,
 2. vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, en region eller någon av de offentliga aktörer som avses i första stycket 1–4, eller

¹ Senaste lydelse 2025:462.

3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, en region eller någon av de offentliga aktörer som avses i första stycket 1–4.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

28 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2025:400)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 §, 9 kap. 8 §, 22 kap. 11 och 16 §§, 23 kap. 1 och 2 §§ och 30 kap. 7, 8 och 12 §§ socialtjänstlagen (2025:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Med socialtjänst avses i den här lagen

1. verksamhet som bedrivs med stöd av denna lag,
2. verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
3. verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
4. verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, eller
5. verksamhet som en socialnämnd eller Statens institutionsstyrelse ska bedriva enligt någon annan lag eller förordning.

3. verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende,
4. verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga, eller

Verksamhet som Statens institutionsstyrelse bedriver med stöd av skollagen (2010:800) är inte socialtjänst. Tillsyn eller andra uppgifter som Inspektionen för vård och omsorg utför med stöd av den här lagen är inte heller socialtjänst.

9 kap.

8 §

Staten ska tillgodose behovet av sådana hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (särskilda ungdomshem) och sådana hem som avses i 22 och 23 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM-hem).

Staten ska tillgodose behovet av sådana hem som avses i 15 kap. 1 § lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga (särskilda ungdomshem) och sådana hem som avses i 22 och 23 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM-hem).

Staten får ta ut en avgift för vård i särskilda ungdomshem och LVM-hem av den kommun som begärt placeringen.

22 kap.

11 §

Socialnämnden ska noga följa vården av de barn och unga som vårdas i ett familjehem, jourhem, stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende. Detta ska främst ske genom

1. regelbundna personliga besök i det hem eller boende där barnet eller den unge vårdas,
2. enskilda samtal med barnet eller den unge,
3. samtal med den eller dem som tagit emot barnet eller den unge i sitt hem eller på boendet, och
4. samtal med vårdnadshavarna.

4. samtal med vårdnadshavarna
*eller en god man enligt lagen
(2005:429) om god man för
ensamkommande barn.*

Socialnämnden ska särskilt uppmärksamma barnets eller den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till föräldrar, syskon och andra närstående.

16 §

Om ett barn är placerat i ett familjehem eller annat enskilt hem och en vårdnadshavare eller barnet, om barnet har fyllt 15 år, begär att vården ska upphöra, ska socialnämnden överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud enligt 24 § lagen (1990:52) *med särskilda bestämmelser om vård av unga.*

Om ett barn är placerat i ett familjehem eller annat enskilt hem och en vårdnadshavare eller barnet, om barnet har fyllt 15 år, begär att vården ska upphöra, ska socialnämnden överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud enligt 12 kap. 1 § lagen (2026:000) *om omhändertagande för vård av barn och unga.*

23 kap.

1 §

När en utredning som gäller ett barns behov av skydd eller stöd har avslutats utan beslut om insats, kan socialnämnden besluta om uppföljning av barnets situation. Ett sådant beslut får fattas utan vårdnadshavarens och barnets samtycke, om barnet bedöms vara i särskilt behov av nämndens skydd eller stöd utan att förhållandena är sådana som avses i lagen (1990:52) *med särskilda bestämmelser om vård av unga.*

När en utredning som gäller ett barns behov av skydd eller stöd har avslutats utan beslut om insats, kan socialnämnden besluta om uppföljning av barnets situation. Ett sådant beslut får fattas utan vårdnadshavarens och barnets samtycke, om barnet bedöms vara i särskilt behov av nämndens skydd eller stöd utan att förhållandena är sådana som avses i lagen (2026:000) *om omhändertagande för vård av barn och unga.*

2 §

När placeringen av ett barn i ett familjehem, skyddat boende eller hem för vård eller boende har upphört, kan socialnämnden besluta om uppföljning av barnets situation. Ett sådant beslut får fattas utan vårdnadshavarens eller barnets samtycke, om barnet bedöms vara i särskilt behov av nämndens skydd

När placeringen av ett barn i ett familjehem, skyddat boende eller hem för vård eller boende har upphört, kan socialnämnden besluta om uppföljning av barnets situation. Ett sådant beslut får fattas utan vårdnadshavarens eller barnets samtycke, om barnet bedöms vara i särskilt behov av nämndens skydd

eller stöd utan att förhållandena är sådana som avses i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Detsamma gäller när en placering som beslutats med stöd av lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende har upphört.

Bestämmelser om uppföljning när vård enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga upphör finns i 21 b och 21 c §§ den lagen.

eller stöd utan att förhållandena är sådana som avses i lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga.

Bestämmelser om uppföljning när omhändertagande för vård enligt lagen om omhändertagande för vård av barn och unga upphör finns i 10 kap. 5 och 6 §§ den lagen.

30 kap.

7 §

I fråga om lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga får socialnämnden endast delegera beslutanderätten till ett utskott i ärenden som anges i följande bestämmelser i den lagen:

1. ansökan om vård enligt 4 §,
2. omedelbart omhändertagande enligt 6 och 6 a §§,
3. ansökan om fortsatt omhändertagande enligt 9 a §,
4. vårdens innehåll och utformning enligt 11 § första och andra styckena,
5. övervägande av fortsatt vård, vårdens inriktning och utformning samt omprövning av vårdbeslut enligt 13 §,
6. övervägande av ansökan om flyttningsförbud enligt 13 b §,

7. övervägande av ansökan om vårdnadsöverflyttning enligt 13 c §,

8. umgängesbegränsning och hemlighållande av vistelseort enligt 14 § andra och tredje styckena,

9. upphörande av vård enligt 21 §,

I fråga om lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga får socialnämnden endast delegera beslutanderätten till ett utskott i ärenden som anges i följande bestämmelser i den lagen:

1. ansökan om omhändertagande för vård enligt 4 kap. 1 §,
2. omedelbart omhändertagande för vård eller för tillfällig vård enligt 5 kap. 1 och 2 §§,
3. ansökan om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård enligt 5 kap. 9 §,
4. vårdens genomförande enligt 6 kap. 1 §,

5. umgänge och hemlighållande av vistelseort enligt 7 kap. 2 §,

6. övervägande av om omhändertagande för vård fortfarande behövs, vårdens inriktning och utformning samt prövning av om ett omhändertagande för vård ska upphöra enligt 8 kap. 2 och 3 §§,

7. övervägande av ansökan om flyttningsförbud enligt 8 kap. 4 §,

8. övervägande av ansökan om vårdnadsöverflyttning enligt 9 kap. 1 §,

9. upphörande av omhändertagande för vård enligt 10 kap. 1 §,

10. *förebyggande insatser* enligt 22 §,

11. ansökan om flyttningsförbud och beslut om tillfälligt flyttningsförbud enligt 24 och 27 §§,

12. övervägande av *fortsatt* flyttningsförbud *samt* upphörande av flyttningsförbud enligt 26 §,

13. *umgängesbegränsning* vid ett flyttningsförbud enligt 31 §,

14. utreseförbud enligt 31 b–d och 31 i §§,

15. *provtagning inför umgänge och provtagning inför upphörande av vård* enligt 32 a och 32 b §§, *eller*

16. *begäran om hjälp av Polismyndigheten eller Kriminalvården* enligt 43 §.

10. *drogtest inför umgänge och drogtest inför upphörande av omhändertagande för vård* enligt 11 kap. 1 och 2 §§,

11. ansökan om flyttningsförbud och beslut om tillfälligt flyttningsförbud enligt 12 kap. 2 och 6 §§,

12. övervägande av *om* flyttningsförbud *fortfarande behövs och* upphörande av flyttningsförbud enligt 12 kap. 4 och 5 §§,

13. *umgänge* vid ett flyttningsförbud enligt 12 kap. 12 §,

14. utreseförbud enligt 13 kap. 2, 4–6 och 12 §§, *eller*

15. *begäran om hjälp av Polismyndigheten eller Kriminalvården* enligt 20 kap. 1 §.

8 §

I fråga om lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende får socialnämnden endast delegera beslutanderätten till ett utskott i ärenden som anges i följande bestämmelser i den lagen:

1. ansökan om vård enligt 3 kap. 3 §,
2. omedelbar insats i form av skyddat boende enligt 4 kap. 1 §,
3. vårdens innehåll och utformning enligt 5 kap. 1 §,
4. överväganden om huruvida insatsen ska fortsätta enligt 5 kap. 3 §,
5. *umgängesbegränsning* och 5. *umgänge* och hemlighållande av vistelseort enligt 5 kap. 4 § och överväganden av sådana beslut enligt 5 kap. 6 §,
6. upphörande av insats enligt 7 kap. 1 §, *eller*
7. begäran om hjälp av Polismyndigheten enligt 8 kap. 7 §.

12 §

Bestämmelser om rätt för ordföranden, eller någon annan ledamot som nämnden har utsett, att i vissa fall fatta beslut i socialnämndens ställe finns i lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) *med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen* (2024:79) om placering av barn i skyddat boende.

Bestämmelser om rätt för ordföranden, eller någon annan ledamot som nämnden har utsett, att i vissa fall fatta beslut i socialnämndens ställe finns i lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende *och lagen* (2026:000) *om omhändertagande för vård av barn och unga.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

29 Förslag till lag om ändring i mottagandelagen (2026:999)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 7 § mottagandelagen (2026:999) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2026:999

Föreslagen lydelse

3 kap.

7 §

En kommun som har anvisats att ordna boende för ett ensamkommande barn får placera barnet i ett boende i en annan kommun endast om

1. kommunerna har ingått en överenskommelse om placeringen,	2. placeringen sker med stöd av lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga
2. placeringen sker med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller, i fråga om barn med motsvarande vårdbehov, med stöd av socialtjänstlagen (2025:400), eller	eller, i fråga om barn med motsvarande vårdbehov, med stöd av socialtjänstlagen (2025:400), eller

3. det med hänsyn till barnets vårdbehov finns synnerliga skäl.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

30 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:1358) om statlig e-legitimation och elektronisk identifiering

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § lagen (2026:1358) om statlig e-legitimation och elektronisk identifiering ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2026:1358

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §

Med en offentlig aktör avses i denna lag

1. en statlig eller kommunal myndighet, eller en beslutande församling i en kommun eller region,

2. en sammanslutning som inrättats särskilt för att tillgodose behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och som består av en eller flera myndigheter eller församlingar som anges i 1,

3. en privat aktör som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som

a) aktören bedriver i egenskap av enskild huvudman inom skolväsendet eller huvudman för en sådan internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800),

b) utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125),

c) bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:400), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller	c) bedrivs enligt <i>lagen (2026:000) om omhändertagande för vård av barn och unga</i> , socialtjänstlagen (2025:400), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall eller lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller
---	--

d) utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, eller

4. en enskild utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och som till största delen har statsbidrag som finansiering av högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller av utbildning på forskarnivå.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

31 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:1427) om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 12 § lagen om ändring i utlänningslagen (2005:716) i stället för lydelsen enligt lagen (2026:1427) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2026:1427

Föreslagen lydelse

10 kap.

12 §

Om en socialnämnd har underrättats om ett beslut enligt 11 § som avser en utlänning som är *omedelbart* omhändertagen *eller bereds vård* enligt lagen (1990:52) *med särskilda bestämmelser om vård av unga* eller lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, ska nämnden omedelbart underrätta den myndighet som fattat beslutet när omhändertagandet eller vården upphör.

Om en socialnämnd har underrättats om ett beslut enligt 11 § som avser en utlänning som är omhändertagen enligt lagen (2026:000) *om omhändertagande för vård av barn och unga* eller som är *omedelbart* omhändertagen *eller bereds vård* enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, ska nämnden omedelbart underrätta den myndighet som fattat beslutet när omhändertagandet eller vården upphör.

Om en chefsöverläkare har underrättats om ett beslut enligt 11 § som avser en utlänning som ges tvångsvård enligt lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, ska chefsöverläkaren omedelbart underrätta den myndighet som fattat beslutet när vården upphör.

Om en smittskyddsläkare har underrättats om ett beslut enligt 11 § som avser en utlänning som hålls isolerad enligt smittskyddslagen (2004:168), ska smittskyddsläkaren omedelbart underrätta den myndighet som fattat beslutet när isoleringen upphör.